provincie Zuid-Holland

Ontwerp Regionaal Waterprogramma Zuid-Holland (RWP)

Publieksversie

Krachtig Zuid-Holland

Inhoud

1 Inleiding 5
1.1 Waarom een regionaal waterprogramma? 5
1.2 De status van het programma 5
1.3 Afbakening van deze herziening 5
1.4 Samenhangend waterbeleid 6
1.5 Europese regelgeving 6
1.6 Beoordeling milieu- en omgevingseffecten 7
1.7 Participatie 7

2 De wateropgave onder druk 8
2.1 Waterveiligheid en Wateroverlast 8
2.2 Beschikbaarheid van zoet water 8
2.3 Kwaliteit van water 9
2.4 Sociaaleconomische ontwikkelingen 9
2.5 Verandering van het klimaat 9

3 Sturende principes 11
3.1 De Ruimtelijke Koers: keuzes binnen ecologische grenzen 11
3.2 Rekening houden met Water en Bodem 11

4 Water in omgevingsvisie 12

5 Regionaal Waterprogramma - Maatregelen en uitvoering 18
5.3.1 Waterveiligheid en wateroverlast 18
5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid 18
5.3 Maatregelen 19
5.3.1 Waterveiligheid en wateroverlast 19
5.3.1.1 Beoordelen en goedkeuren van projectbesluiten van de waterschappen 19
5.3.1.2 Actualiseren overstromingsrisicobeoordelingen 20
5.3.1.3 Normeren en maken van uitvoeringsafspraken regionale waterkeringen 20
5.3.1.4 Invulling geven aan meerlaagsveiligheid (MLV) 22
5.3.1.5 Waterveilige inrichting van buitendijkse gebieden 23
5.3.1.6 Beperken wateroverlast 23
5.3.1.7 Voorbereiden op grootschalige extreme regen 24
5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid 25
Oppervlaktewaterkwaliteit 25
5.3.2.1 Realiseren goede oppervlaktewaterkwaliteit 25
5.3.2.2 Aanwijzen zwemlocaties en beschermen van zwemmers 31
Grondwaterkwantiteit en -kwaliteit 32
5.3.2.3 Realiseren goede grondwaterkwantiteit en -kwaliteit 32
5.3.2.4 Monitoren grondwaterkwantiteit en -kwaliteit 37
Drinkwater 40
5.3.2.5 Het beschermen van drinkwaterbronnen 40
5.3.2.6 Het verminderen van de (piek)drinkwatervraag 41
5.3.2.7 Verlenen vergunningen voor drinkwaterwinning 42
Waterbeschikbaarheid 44

5.3.2.8 Waterbeschikbaarheid en verzilting 44
5.3.2.9 Verduurzamen van gietwatervoorziening in de glastuinbouw 45

6 Overige beleidsuitwerkingen 47
6.1 Gebiedsgerichte coördinatie en samenwerking 47
6.2 Maatschappelijke functies van watersystemen 48

7 Bijlagen 50

8 Kaarten 51

Voorwoord gedeputeerde

Samen bouwen aan een waterrobuust Zuid-Holland
Water is overal. In onze havens, in de landbouw, in de natuur, onze historische binnensteden en in het landelijk gebied. Het is onmisbaar voor onze economie en onze leefomgeving. Tegelijkertijd neemt de druk op ons watersysteem toe. We krijgen vaker te maken met extreme neerslag, langere periodes van droogte en zeespiegelstijging. Ook voldoende schoon drinkwater is niet vanzelfsprekend.

Dat vraagt om keuzes die verder kijken dan vandaag. Daarom leg ik namens het college het ontwerp van het Regionaal Waterprogramma Zuid-Holland (RWP) voor de periode 2028–2033 voor. Een belangrijke stap naar een provincie die beter voorbereid is op de uitdagingen van morgen.

Water staat niet op zichzelf. Dat geldt ook voor ons beleid.
Het RWP is daarom nadrukkelijk onderdeel van de modulaire herziening water van ons bredere omgevingsbeleid. Want water en bodem bepalen mede waar en hoe we bouwen, hoe we ons landelijk gebied inrichten, hoe we ruimte houden voor natuur en landbouw en hoe we voldoende drinkwater beschikbaar houden. Dat vraagt om samenhangende keuzes. Niet per onderwerp of per gebied afzonderlijk, maar met oog voor het geheel.

Ons omgevingsbeleid werkt in drie lagen: de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. In onze Omgevingsvisie verankeren we de strategische koers. Het Omgevingsprogramma vertaalt die koers naar concrete acties en maatregelen. De Omgevingsverordening bevat de regels die daarbij horen. Het RWP is onderdeel van het Omgevingsprogramma en vertaalt dus de strategische koers ‘Leven met Water’ naar concrete acties en maatregelen. Zo maken we duidelijk hoe water meeweegt bij de keuzes die we voor Zuid-Holland maken.

Dit doen we samen.
Een waterrobuuste provincie bouw je niet vanuit het provinciehuis alleen. Daarvoor hebben we de waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven, agrariërs, maatschappelijke organisaties en het Rijk hard nodig. Met hen is gewerkt aan dit ontwerp. Want water houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Het vraagt om samenwerking en een koers die we samen volhouden.

In het voorjaar van 2027 kan iedereen het ontwerp bekijken en erop reageren. Die reacties helpen ons om de keuzes en maatregelen verder aan te scherpen. Begin 2028 is de definitieve vaststelling door Provinciale Staten voorzien.

Zo werken we samen aan een Zuid-Holland dat beter voorbereid is op te veel én te weinig water. Met schoon water, een veilige leefomgeving en ruimte voor een sterke economie en een gezond landelijk gebied. Voor de generaties van vandaag en morgen.

Arne Weverling

1 Inleiding

1.1 Waarom een regionaal waterprogramma?

Het regionaal waterprogramma (RWP) voor de periode 2028-2033 actualiseert de maatregelen die nodig zijn voor de Kaderrichtlijn water (KRW) en andere Europese richtlijnen over water. Daarnaast geeft het RWP een concrete uitwerking van de recent geactualiseerde provinciale omgevingsvisie. Het RWP wordt geactualiseerd naar aanleiding van de volgende ontwikkelingen en inzichten:

- het KRW-impulsprogramma van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en nieuwe inzichten over doelbereik van de KRW;
- de actualisatie van Europese regelgeving;
- de nieuwe beleidskeuze ‘ontwikkelingen houden rekening met water en bodem’;
- de resultaten van een beleidsverkenning ‘drinkwater in Zuid-Holland in 2050’;
- nieuwe inzichten over wateroverlast en –tekort in relatie tot klimaatverandering.

In het RWP wordt de provinciale visie 'leven met water' geconcretiseerd en geoperationaliseerd in beleidsdoelen en maatregelen. Daarnaast beschrijft het RWP hoe de provincie invulling geeft aan haar rol bij de coördinatie van de gebiedsgerichte uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen.

1.2 De status van het programma

Het huidige Zuid-Hollands RWP is een verplicht programma onder de Omgevingswet1. Het RWP is onderdeel van het Zuid-Hollandse omgevingsprogramma. Elke zes jaar moet het RWP worden geactualiseerd.[1]

Het RWP is zelfbindend. Dat betekent dat alleen de provincie verantwoordelijk kan worden gehouden voor het uitvoeren van het beleid, het sturen op doelen en de maatregelen. Het waterschap moet bij het vaststellen van het waterbeheerprogramma rekening houden met het RWP, zover het gaat om de onderdelen die uitvoering geven aan de genoemde Europese richtlijnen.

Het RWP bevat geen rechtstreeks bindende regels voor burgers, bedrijven of andere overheden. De actualisatie van het programma maakt onderdeel uit van het provinciaal omgevingsbeleid. Waar juridische doorwerking naar derden nodig is, worden de beleidskeuzes of maatregelen nader uitgewerkt in de provinciale omgevingsverordening.

1.3 Afbakening van deze herziening

Een RWP beschrijft hoe de provincie invulling geeft aan Europese richtlijnen over water, zoals de KRW, de Grondwaterrichtlijn, de Richtlijn Overstromingsrisico’s, de Zwemwaterrichtlijn en andere richtlijnen over het waterbeleid, waaronder de Drinkwaterrichtlijn en de richtlijn over milieukwaliteitsnormen en over de voorkoming en beheersing van oppervlaktewaterverontreiniging. Naast deze verplichte onderwerpen bevat de herziening van het RWP ook een aantal niet-verplichte onderwerpen, zoals zoetwaterbeschikbaarheid, wateroverlast en hoe de provincie invulling geeft aan gebiedsgerichte coördinatie van de uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen. Samenvattend komt het neer op alle beleidsuitwerking onder het beleidsdoel 5.3 ‘leven met water’.

1 Artikel 3.7 Omgevingswet

De uitwerking van de beleidskeuze ‘ontwikkelingen houden rekening met water en bodem’ en van het beleidsdoel 'klimaatbestendig Zuid-Holland' vallen formeel buiten de scope van deze herziening, maar er is evidente overlap en samenhang met deze opgaven. De beleidsuitwerking in het RWP draagt dus ook bij aan een klimaatbestendig Zuid-Holland en aan rekening houden met water en bodem.

In de Zuid-Hollandse Omgevingsvisie is water benoemd als prioritaire opgave. Ontwikkelingen houden rekening met water en bodem. Grote maatschappelijke opgaven in Zuid-Holland — zoals de woningbouwopgave, de transitie van het landelijk gebied, bodemdaling en het herstel van biodiversiteit — kunnen niet los van het watersysteem worden gezien. Dit programma legt de verbinding tussen waterkwantiteit, waterkwaliteit en de ruimtelijke claims op de leefomgeving.

1.4 Samenhangend waterbeleid

Het waterbeleid en beheer in Nederland wordt in drie programma's uitgewerkt: het nationaal waterprogramma (NWP) van het Rijk, het regionaal waterprogramma (RWP) van de provincie, en de waterbeheerprogramma’s (WBP) van de waterschappen.

- **Wat zij gemeen hebben:** Alle drie de plannen zijn wettelijk verplicht, hanteren dezelfde planperiode (2028-2033) en zijn er gezamenlijk op gericht om invulling te geven aan de doelen uit de Europese waterrichtlijnen, zoals de KRW en de Richtlijn Overstromingsrisico's.

- **De verschillen en afbakening:**
  - **NWP (Rijk):** Beschrijft de strategische hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en het beheer van de rijkswateren (zoals de grote rivieren en de Noordzee).
  - **RWP (Provincie):** Vertaalt de nationale kaders van het waterbeleid naar regionale doelen, integreert water met provinciale ruimtelijke en andere opgaven binnen het provinciale omgevingsbeleid en stelt de kaders voor de waterschappen waarbinnen zij hun taken uitoefenen.
  - **WBP (Waterschappen):** Richt zich op de concrete, operationele uitvoering en het dagelijks beheer van het regionale watersysteem (peilbeheer, zuivering van stedelijk afvalwater en het beheer van waterkeringen).

1.5 Europese regelgeving

Zoals in paragraaf 1.1 is aangegeven is in de Omgevingswet vastgelegd dat de provincie ter uitvoering van de Grondwaterrichtlijn, de KRW, de Richtlijn overstromingsrisico's, de Zwemwaterrichtlijn en andere Europese richtlijnen over water een RWP opstelt.

De volgende richtlijnen zijn van belang voor het provinciaal waterbeleid:
- De Drinkwaterrichtlijn (herzien 2020)
- De Richtlijn industriële emissies (herzien 2024)
- De Richtlijn stedelijk afvalwater (herzien 2024)
- De Kaderrichtlijn water (gewijzigd 2026)
- De Grondwaterrichtlijn (gewijzigd 2026)
- De Zwemwaterrichtlijn (2006)
- De Richtlijn over milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid (gewijzigd 2026)

Van deze herziene dan wel gewijzigde richtlijnen is de Drinkwaterrichtlijn volledig geïmplementeerd in nationale wetgeving. Voor de andere richtlijnen loopt het nationale wetgevingsproces of wordt dit binnenkort gestart.

De belangrijkste gevolgen van deze herzieningen zijn:

- Op 30 maart 2026 is de Richtlijn tot wijziging van de KRW, de grondwaterrichtlijn en de richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid vastgesteld. Hierin is voor meer verontreinigende stoffen, waarbij PFAS het belangrijkste is, Europese milieukwaliteitsnormen vastgesteld voor oppervlakte-, grond- en drinkwater. Voor de nieuw genormeerde stoffen is in de KRW de verplichting opgenomen om uiterlijk in 2030 een voorlopig maatregelenprogramma vast te stellen. Een definitief maatregelenprogramma moet uiterlijk in 2033 zijn vastgesteld.
- Voor PFAS in grondwater zijn de milieukwaliteitsnormen van de Drinkwaterrichtlijn uit 2021 van toepassing. In de herziene richtlijn is de opdracht aan de Europese Commissie opgenomen om de normen te actualiseren aan de hand van de laatste wetenschappelijke inzichten (EFSA/ECHA). De door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in 2027 vast te stellen normen voor PFAS in drinkwater zullen hierbij belangrijke input vormen.
- De herziene Richtlijn industriële emissies zorgt voor een sterkere koppeling met het realiseren van de milieukwaliteitsdoelen van de KRW. Ook bevat de richtlijn nu de verplichting om in vergunningen voorschriften op te nemen voor efficiënt omgaan met water, c.q. hergebruik van water.
- De herziene Richtlijn stedelijk afvalwater bevat de verplichting voor een zogenaamde vierde traps zuivering ter verwijdering van medicijnresten en andere microverontreinigingen. Daarnaast is een verplichting opgenomen voor het opstellen van een geïntegreerd stedelijk waterplan.

Bovenstaande herzieningen zijn of worden geïmplementeerd in de Omgevingswet en onderliggende AMvB's zoals het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Besluit activiteiten leefomgeving.

In dit RWP werken deze wijzigingen door in hoofdstuk 5 en 6. Daar wordt aangegeven op welke wijze de provincie nadere invulling geeft aan de nieuwe verplichtingen. Naast de genoemde waterrichtlijnen zijn de volgende Europese richtlijnen en verordeningen van belang voor dit RWP:

- EU Verordening inzake minimumeisen voor hergebruik van water (2020)
- EU Richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen (2009)
- EU Natuurherstelverordening (2024)
- EU Richtlijn inzake bodemmonitoring en bodemveerkracht (2025).

1.6 Beoordeling milieu- en omgevingseffecten

Conform de wettelijke kaders wordt voor deze herziening een milieueffectrapportage doorlopen met een verbrede reikwijdte: een Omgevingseffectrapport (OER). Hierin worden de effecten van de verschillende beleidsopties op de leefomgeving (bodem, water, natuur en gezondheid) alsmede een specifieke klimaatanalyse kwalitatief in beeld gebracht ten opzichte van de referentiesituatie. Het OER wordt gelijktijdig met het ontwerp-omgevingsbeleid ter inzage gelegd en voor onafhankelijke toetsing voorgelegd aan de Commissie mer.

1.7 Participatie

Dit programma is tot stand gekomen in nauwe afstemming met partners in de regio. Om te komen tot een gedragen en ambitieus programma is in het voorjaar van 2026 een intensief participatietraject doorlopen:

- **Brede consultatie:** Op 9 april 2026 is een 'Open Huis' georganiseerd voor alle belanghebbenden, direct gevolgd door een digitale internetconsultatie die liep van 9 april tot en met 7 mei 2026.
- **Medeoverheden:** Er heeft constructieve afstemming plaatsgevonden met de Zuid-Hollandse waterschappen en er is een specifiek webinar georganiseerd voor de gemeenten om de lokale doorwerking te borgen.
- **Maatschappelijk draagvlak:** Er zijn gerichte verdiepingsgesprekken gevoerd met diverse belangenorganisaties uit de regio.
- **Bestuurlijke consultatie:** Provinciale Staten hebben de Startnotitie herziening regionaal waterprogramma vastgesteld en zijn in de gelegenheid gesteld om te reageren op conceptteksten van de ontwerp herziening.

2 De wateropgave onder druk

De maakbaarheid van het (natuurlijke) water- en bodemsysteem loopt tegen technische, financiële en ruimtelijke grenzen aan. De zomer van 2026 liet zien wat dit betekent: door extreme droogte moesten beperkingen worden gesteld aan het gebruik van zoetwater. Klimaatverandering, bevolkingsgroei en economische ontwikkeling vergroten de druk op de beschikbaarheid van zoetwater, de waterkwaliteit, waterveiligheid en de drinkwatervoorziening. Het wordt lastiger om ruimte te vinden voor uitbreiding van waterbergingsgebieden, boezemsystemen en drinkwatervoorzieningen. De gevolgen van klimaatverandering voor water en bodem zijn onvermijdelijk en raken de toekomstbestendigheid van functies, landgebruik en verdienvermogen. Daardoor wordt het belangrijker om ontwikkelingen af te stemmen op de mogelijkheden en grenzen van het water- en bodemsysteem.

2.1 Waterveiligheid en Wateroverlast

Zuid-Holland is, als laaggelegen delta, kwetsbaar voor klimaatverandering. De zeespiegel stijgt, de bodem daalt, er is vaker extreme neerslag, hitte en droogte en de afvoer van rivieren wordt grilliger.

- **Waterveiligheid:** Zuid-Holland is afhankelijk van bescherming door dijken. De noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan de dijken maakt dat het duurder wordt om Zuid-Holland te beschermen tegen overstromingen. Als het een keer misgaat, worden de gevolgen steeds groter: meer slachtoffers en grotere schade.
- **Wateroverlast:** Door toenemende extremen in neerslag en toenemende verstedelijking neemt het risico op schade door wateroverlast toe. Bodemdaling en gelijkblijvende oppervlaktewaterpeilen zorgen ervoor dat de bergingscapaciteit van het oppervlaktewatersysteem afneemt en de kans op wateroverlast toeneemt. Daarnaast dienen de grondwaterstanden in veenweidegebieden te worden verhoogd om de bodemdaling en uitstoot van broeikasgassen uit veen te remmen. Hierdoor neemt de kans op wateroverlast in deze gebieden toe.

2.2 Beschikbaarheid van zoet water

Voldoende zoetwater is van groot belang voor onze drinkwatervoorziening, voor landbouw (voedselzekerheid), industrie, natuur en de leefomgevingskwaliteit. Verwachte langere perioden van droogte en lage rivierafvoeren zetten de beschikbaarheid van zoetwater onder druk.

De beschikbaarheid van zoetwater neemt af. Tegelijkertijd neemt de vraag naar zoet water toe door verzilting vanuit de ondergrond, door maatregelen om bodemdaling tegen te gaan en door sociaaleconomische ontwikkelingen. Afnemend aanbod en toenemende vraag leidt tot grotere tekorten aan zoetwater. Tijdens warme zomers neemt de piekvraag sterk toe, wat extra druk legt op bronnen, zuiveringen en distributienetten. Zeespiegelstijging versterkt bovendien de verziltingsrisico's, waardoor innamepunten tijdelijk onbruikbaar kunnen worden.

Technische maatregelen in het watersysteem kunnen niet alle knelpunten oplossen. Waterafhankelijke functies zullen moeten anticiperen op toenemende tekorten aan zoet water en toenemende verzilting.

2.3 Kwaliteit van water

De kwaliteit van ons oppervlakte- en grondwater is niet op orde. De grootste knelpunten in de waterkwaliteit zitten in de hoeveelheid meststoffen in het water, chemische verontreinigingen (resten van gewasbeschermingsmiddelen, geneesmiddelen en nieuwe stoffen zoals PFAS) en de inrichting van watergangen. Het halen van de doelen van de Europese Kaderrichtlijn water staat daarmee onder druk.

In Zuid-Holland bevinden zich 5 grondwaterlichamen en 125 oppervlaktewaterlichamen. Daaraan gekoppeld zijn er meer dan 10.000 doelen voor de KRW. Meer dan 80% van deze doelen wordt gehaald en de concentratie van de meeste KRW-stoffen vertoont een neerwaartse trend. Het KRW-principe van 'one-out-all-out' zorgt er echter voor dat bijna alle waterlichamen uiteindelijk toch als 'ontoereikend' worden beoordeeld. Zowel de chemische als de ecologische waterkwaliteit is een aandachtspunt.

Bij chemische waterkwaliteit gaat het om de aanwezigheid van slecht afbreekbare stoffen (PFAS, medicijnresten) en zware metalen. Dit vraagt om aanpak bij de bron. Het volledig halen van de doelen vraagt ook inzet buiten het waterdomein. Met dit RWP dragen we vanuit het waterdomein maximaal bij aan het behalen van de KRW-doelen.

Naast de chemische druk uit landbouw en RWZI's, wordt het behalen van de ecologische KRW-doelen in de Zuid-Hollandse wateren in de praktijk ernstig belemmerd en vertraagd door de massale aanwezigheid van invasieve exoten, in het bijzonder de Amerikaanse rivierkreeft.

2.4 Sociaaleconomische ontwikkelingen

De wateropgaven concurreren direct met andere grote maatschappelijke ontwikkelingen om de schaarse ruimte, zowel boven- als ondergronds:

- **Ruimtedruk en Woningbouw:** Bevolkingsgroei en woningbouw vergroten o.a. de vraag naar drinkwater. Ontwikkelingen zorgen ook voor meer verstening, voor groei milieubelastende activiteiten, voor meer lozingen op het riool/benodigde capaciteit AWZI's, etc. De sociaaleconomische ontwikkeling vergroot de opgave om voldoende drinkwater te kunnen leveren, om voldoende ruimte voor dijken te reserveren en om wateroverlast te voorkomen. Deze ruimteclaims van deze wateropgaven conflicteren direct met woningbouw, infrastructuur en de energietransitie.
- **Energietransitie:** De energietransitie verhoogt de druk op de ondergrond door de aanleg van warmtenetten, geothermie, bodemenergie en verzwaring van elektriciteitsnetten. Deze functies kunnen conflicteren met grondwaterbeschermingsgebieden en leidingtracés, en leiden tot risico's voor de waterkwaliteit (zoals opwarming van leidingwater). Daarnaast kan netcongestie vertraging veroorzaken bij de aanleg van nieuwe, energie-intensieve zuiveringsmethoden. Binnen de energietransitie wordt het benutten van warmte uit water verkend: aquathermie. Dit mag niet leiden tot voorkomen van doelbereik cq. belemmeren van het voldoen aan de omgevingswaarden voor water.

2.5 Verandering van het klimaat

De KNMI'23-scenario's laten zien dat de effecten van klimaatverandering op droogte aanzienlijk groter zijn dan in de eerdere KNMI'14-scenario's. De toenemende kans op droogte gaat gepaard met een grotere kans op extreme temperaturen, waarbij beide verschijnselen elkaar wederzijds versterken. Als gevolg hiervan neemt de kans op extreme hitte, met maximumtemperaturen boven de 40°C, toe. Dit vergroot de risico's voor de volksgezondheid en zet de kwaliteit van het stedelijk leefklimaat verder onder druk. Tegelijkertijd leiden langere en intensere perioden van droogte tot een grotere kans op zoetwatertekorten en verzilting, waardoor de beschikbaarheid van voldoende zoet water in delen van Zuid-Holland minder vanzelfsprekend wordt.

Daarnaast wijst het KNMI op een hogere zeespiegelstijging dan eerder voorzien. Deze ontwikkeling stelt Zuid-Holland, met name op de lange termijn, voor fundamentele uitdagingen op het gebied van waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling.
Sinds de publicatie van de KNMI23-scenario's zijn verschillende studies verschenen die laten zien dat de Atlantic Meridional Overturning Circulation (AMOC), welke West-Europa zijn relatief milde klimaat bezorgd, minder stabiel is dan eerder gedacht. Sterke afzwakking of op termijn zelfs ineenstorting van de AMOC zou zeer ernstige gevolgen hebben voor het klimaat in Zuid-Holland, of breder in Europa. Belangrijkste mogelijke effecten zijn:

- Veel koudere winters aangezien het dempend effect van warm zeewater zou wegvallen.
- Op lange termijn veel drogere perioden in het voorjaar en zomer door sterke afname van neerslag.
- Versterkte zeespiegelstijging door verandering van de zeestromingen in de Atlantische Oceaan.

Op dit moment zijn er nog veel wetenschappelijke onzekerheden over de mate waarin en de timing van afzwakking of zelfs een mogelijke ineenstorting. Gezien de zeer grote effecten op het watersysteem is het verkrijgen van meer kennis over de mogelijke (lange termijn) risico's noodzakelijk.

3 Sturende principes

De sturende principes geven mee dat de provincie gaat voor een toekomstbestendig Zuid-Holland. Dat dwingt tot keuzes: niet alles kan. De provincie wil meer prioriteit geven aan gezondheid, veiligheid en kwaliteit.

3.1 De Ruimtelijke Koers: keuzes binnen ecologische grenzen

Zuid-Holland staat voor grote opgaven om te voldoen aan de vastgestelde doelen voor de waterkwaliteit, stikstof en biodiversiteit. Het wordt duidelijk dat de planetaire grenzen bereikt zijn. De koers beweegt zich binnen de grenzen van het systeem van water, bodem, energie, economie, natuur en biodiversiteit.

Bij het maken van ruimtelijke keuzes prioriteert de provincie meer op gezondheid, kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving. Dat betekent dat niet meer vanzelfsprekend ruimtelijk wordt gefaciliteerd op basis van ramingen en prognoses. Daarom wordt de onbebouwde ruimte buiten bestaand stads- en dorpsgebied beschermd om voldoende (open) landschap beschikbaar te houden voor de transities die nodig zijn voor een toekomstbestendige landbouw, energievoorziening, water-, groen-, recreatie- en natuuropgaven. Wonen en werken ontwikkelen zich optimaal binnen bestaand stads- en dorpsgebied.

3.2 Rekening houden met Water en Bodem

Water en bodem wordt meer sturend gehanteerd als randvoorwaarde voor een veilige, toekomstbestendige ontwikkeling van Zuid-Holland. De uitgangspunten uit Water en Bodem Sturend moeten helpen het watersysteem toekomstbestendiger te maken. Afhankelijk van bodemsoort en -gesteldheid en aanwezige watersystemen vraagt dat gebied-specifiek maatwerk. Waterbeschikbaarheid wordt expliciet meegewogen in de ruimtelijke inrichting en bij de toekenning van ruimtelijke functies.
Om de sturende principes in de praktijk te brengen en de koppeling te leggen met de maatregelen in Hoofdstuk 5, zet de provincie in een vroegtijdig stadium van de planvorming de volgende hulpmiddelen in:

- **Signaleringskaart klimaatrisico's:** Deze kaart, gebaseerd op de interbestuurlijke Klimaatonderlegger voor verstedelijking richting 2100, geeft per locatie direct aan welke risico's er spelen rondom bodemdaling, wateroverlast, waterveiligheid en hitte. Dit is leidend voor de uiteindelijke locatiekeuze.
- **Prestatie-eisen Klimaatadaptief Bouwen:** Voor de inrichting van locaties vormen de prestatie-eisen (bouwadaptief.nl) het uitgangspunt. Deze worden geharmoniseerd met het Nationaal Afwegingskader en de Nationale Maatlat (STOER-traject).

4 Water in omgevingsvisie

Voor de context van de maatregelen in het hoofdstuk 5 zijn hieronder het beleidsdoel 5.3 “Leven met water” en de twee beleidskeuzes over water overgenomen. De tekst is onder voorbehoud van vaststelling door Provinciale Staten.

Beleidsdoel 5.3 Leven met water

Water als fundament van Zuid-Holland
Het landschap van Zuid-Holland is gevormd door het water. Zuid-Holland bestaat voor een zesde deel uit water. De strijd en samenwerking met het water heeft bijgedragen aan de welvaart en de kwaliteit van de leefomgeving. Water vervult een belangrijke rol in onze provincie. De provincie benut het water voor haar drinkwatervoorziening, industrie, land- en tuinbouw, natuur, recreatie, transport en om te voorkomen dat veendijken en veenbodems uitdrogen en daardoor falen of inklinken.

Wateropgaven nemen toe
De opgaven voor water (waterveiligheid, -tekort, -overlast, -kwaliteit en -beschikbaarheid) worden steeds groter en urgenter. Dat komt onder andere door klimaatverandering, verontreinigingen vanuit de landbouw, industrie en huishoudens, bevolkingsgroei en economische ontwikkelingen. De meest urgente opgaven zijn het verbeteren van de toestand (kwaliteit en kwantiteit) van ons oppervlakte- en grondwater en het anticiperen op te veel en te weinig water. Te veel water vraagt om extra ruimte voor waterberging (ook voor perioden van droogte) en versterking van boezemsystemen, dijken en keringen. Te weinig water vraagt om voldoende en nieuwe bronnen voor drinkwater, het optimaliseren van de aanvoer van zoet water en kunnen omgaan met zoetwatertekort. Daarnaast vraagt het extra inzet op zuinig en efficiënt watergebruik en het aanpassen van bedrijfsvoering.

Het hoofddoel van water is een klimaatbestendige en water robuuste leefomgeving.

Meer concreet betekent dit de volgende doelen:

- Waterveiligheid en wateroverlast: veilig zijn tegen overstromingen en wateroverlast, voldoende ruimte reserveren, voorbereiden op dat overstromingen en wateroverlast toch kunnen optreden door extreme gebeurtenissen.
- Waterkwaliteit: verbeteren van de toestand van ons grond- en oppervlaktewater en halen doelen KRW.
- Drinkwater: behoud van bronnen met water van voldoende kwaliteit en acceptatie dat er grenzen zijn aan drinkwaterbeschikbaarheid. Drinkwaterbeschikbaarheid kan in de toekomst een belemmering vormen voor (uitbreiding van) bedrijvigheid/industrie en woningbouw. Mogelijk vraagt dit om een prioritering tussen (uitbreiding van) bedrijvigheid/industrie en woningbouw.
- Waterbeschikbaarheid: weerbaar zijn tegen toenemend zoetwatertekort en toenemende verzilting en acceptatie dat er grenzen zijn aan zoetwaterbeschikbaarheid.

Deze doelen zijn in het omgevingsprogramma verder uitgewerkt. Een robuust, toekomstbestendig water- en bodemsysteem is de basis voor brede welvaart en economisch verdienvermogen, nu en voor toekomstige generaties. Voor het realiseren van de doelen is het nodig dat wateropgaven sterker worden meegewogen in ruimtelijke ontwikkeling en planvorming. Voor opgaven als woningbouw, land- en tuinbouw, industrie, het versterken van natuur en biodiversiteit en de energietransitie, is voldoende schoon water van groot belang. Water vraagt, in het belang van onze toekomstige bestaanszekerheid, ook om ruimte voor onder meer

waterkeringen en dijkversterkingen, waterberging, grondwaterbeschermingsgebieden en aanpassingen van regionale water- en bodemsystemen. Het water- en bodemsysteem is daarmee een belangrijk sturend element voor ruimtelijke keuzes in onze provincie. Belangrijke onderdelen daarvan zijn de kwaliteit en kwantiteit van het oppervlaktewater en grondwater (Kaderrichtlijn Water), waterbeschikbaarheid en waterveiligheid.

Op veel plekken in Zuid-Holland zijn veranderingen in de condities ten aanzien van onder meer waterbeschikbaarheid, verzilting, wateroverlast, waterveiligheid, bodemdaling en de drinkwatervoorziening, onvermijdelijk. Het wordt eenvoudigweg te kostbaar om de huidige situatie in stand te houden. Tegelijkertijd worden de grenzen van het natuurlijk systeem bereikt. Naast het versterken en optimaliseren van het water- en bodemsysteem vraagt dit van ruimtegebruikers en functies (zoals landbouw, wonen, economie, natuur) om te anticiperen op de verwachte veranderingen. Dit heeft impact op het verdienvermogen en de houdbaarheid van functies en landgebruik. Met de principes van Water en Bodem Sturend en klimaatadaptatie werkt de provincie toe naar een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van de leefomgeving.

Een goede waterkwaliteit en -kwantiteit zijn de basis voor onze leefomgeving (of voor onze drinkwatervoorziening, natuur, landbouw en andere gebruiksfuncties). Voor waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid zijn in Europees verband specifieke afspraken gemaakt over hoe een duurzame bescherming van oppervlaktewater en grondwater gewaarborgd moet worden. De provincie beheert grondwatermeetnetten waarmee zij de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit in alle grondwaterlichamen monitort. De provincie heeft een actieve rol en verantwoordelijkheid bij het voldoen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West is het platform waar de provincie met partners in het stroomgebied het beleid en de inzet afstemt en de voortgang op maatregelen en doelbereik evalueert. Omdat nog niet aan alle KRW-doelen wordt voldaan en het van belang is de doelen te blijven halen, is de komende jaren een aanvullende inspanning nodig.

Zuid-Holland werkt samen met het Rijk, waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven en andere belanghebbende partners aan de versterking van het water- en bodemsysteem. Elke instantie draagt bij hieraan bij vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid.

Beleidskeuze 5.3.1 Waterveiligheid en wateroverlast

Wat wil de provincie bereiken?
De provincie wil ervoor zorgen dat de waterveiligheid wordt gewaarborgd, de kans op wateroverlast vanuit het regionaal watersysteem wordt beperkt en schade door wateroverlast zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit doet zij door in te zetten op meerlaagsveiligheid. Hierbij is de inzet gericht op het bevorderen van waterbewustzijn, preventie, gevolgenbeperking, crisisbeheersing en herstel van schade. Ondanks maatregelen om een dijkdoorbraak of wateroverlast te voorkomen (preventie), kunnen deze nooit volledig worden uitgesloten. Daarom richt de provincie zich op het beperken van de gevolgen, crisisbeheersing en het herstel van schade.

Aanleiding
De provincie Zuid-Holland is een delta. Grote delen liggen onder zeeniveau en de rivieren liggen, mede door het proces van eeuwenlange inklinking van de veen- en klei-bodems, hoger dan het omliggende landschap. Met behulp van duinen en een uitgebreid dijkensysteem wordt het land beschermd tegen overstromingen. Mochten de dijken het begeven, dan kan het in grote delen van de provincie overstromen. Daarom is het belangrijk dat de provincie beleid heeft voor waterveiligheid. De opgave voor waterveiligheid wordt groter door bodemdaling en de verwachte toename van extreme weersomstandigheden. Hevige regenbuien kunnen leiden tot wateroverlast, onder andere door overstroming vanuit het regionale watersysteem. De waterschappen zorgen voor voldoende waterberging en afvoercapaciteit in het regionale watersysteem. De provincie heeft meerdere wettelijke taken om hier uitvoering aan te geven. Deze wettelijke taken zien toe op:

- Het maken en actualiseren van regels voor regionale waterkeringen
- Het maken en actualiseren van regels voor wateroverlast vanuit het regionale watersysteem
- Het goedkeuren van projectbesluiten voor dijkversterking en overige waterstaatswerken
- Het actualiseren van de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)

Motivering provinciaal belang
Waterveiligheid is van groot provinciaal belang. De provincie heeft vanuit haar wettelijke taken en verantwoordelijkheden een belangrijke rol in het waarborgen van de veiligheid. De wet schrijft voor dat de provincie projectbesluiten van het waterschap voor dijkversterkingen goedkeurt en in de omgevingsverordening omgevingswaarden vastlegt voor de veiligheid van regionale waterkeringen en voor voldoende bergings- en afvoercapaciteit van regionale wateren met het oog op het voorkomen en beperken van wateroverlast. Daarnaast draagt de provincie zorg voor de productie, actualisatie en het digitaal beschikbaar stellen van overstromingsrisico- en overstromingsgevaarkaarten. De omvang van waterveiligheidsvraagstukken overstijgt vaak het lokale niveau. Daarnaast spelen er vaak meerdere belangen die in samenhang moeten worden afgewogen en zijn er mogelijk meekoppelkansen. Dijken, duinen en waterkeringen vormen bovendien kenmerkende cultuurhistorische, landschappelijke structuren en elementen. Een zorgvuldige omgang met deze waarden draagt bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. Betrokkenheid van de provincie is daarom van belang.

Nadere uitwerking
De uitwerking van de provinciale wettelijke taken is als volgt:

- Regels voor regionale waterkeringen: De provincie wijst regionale waterkeringen aan en stelt hiervoor omgevingswaarden vast. Deze omgevingswaarden drukken het vereiste beschermingsniveau van de regionale waterkeringen uit en zijn vastgelegd in de omgevingsverordening. In overleg met de waterschappen zijn termijnen vastgesteld waarbinnen de waterkeringen aan deze omgevingswaarden moeten voldoen.
- Regels voor wateroverlast vanuit het regionale watersysteem: De provincie heeft omgevingswaarden (normen) vastgesteld voor wateroverlast vanuit het regionale watersysteem. De omgevingswaarden drukken de gemiddelde kans uit op inundatie, waarbij het peil van het regionale oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt. In overleg met de waterschappen zijn termijnen vastgesteld waarbinnen het regionale watersysteem aan deze omgevingswaarden moeten voldoen. Deze zijn in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening vastgelegd.
- Goedkeuring van projectbesluiten voor dijkversterking en overige waterstaatswerken.
- Het waterschap is verplicht een projectbesluit vast te stellen voor de aanleg, verlegging of versterking van primaire waterkeringen die het in beheer heeft. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om waterkeringen langs de kust of de grote rivieren. Voor overige waterstaatswerken kan het waterschap ervoor kiezen een projectbesluit vast te stellen. De provincie beoordeelt deze projectbesluiten en verleent goedkeuring. Bij de beoordeling wordt bekeken of landschappelijke, natuur- en cultuurwaarden zorgvuldig zijn meegewogen en of het projectbesluit niet in strijd is met het recht. Dit geldt ook voor projectbesluiten voor overige waterstaatswerken, zoals regionale waterkeringen, gemalen of nieuwe watergangen.
- Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) De provincie maakt, actualiseert en publiceert overstromingsrisico- en overstromingsgevaarkaarten. De kaarten geven inzicht in de gebieden die kunnen overstromen, de kans op een overstroming, de mogelijke waterdiepte en de mogelijke gevolgen van een overstroming.

De provincie werkt samen met het Rijk, waterschappen, gemeenten en veiligheidsregio’s aan waterveiligheid. Dit gebeurt bijvoorbeeld in projecten rond de kust, binnen het Deltaprogramma, bij de aanwijzing en normering voor regionale waterkeringen, in het voortraject van dijkversterkingen en bij projecten waar meerlaagsveiligheid een rol speelt.

Om veilig te blijven tegen overstromingen en wateroverlast zijn (fysieke) maatregelen nodig. Dit vraagt onder andere om extra ruimte voor bestaande en nieuwe regionale waterkeringen, voldoende ruimte voor waterberging en een verbreding van boezemsystemen om hevige neerslag op te kunnen vangen en wateroverlast te voorkomen. Voor buitendijkse ontwikkelingen die nog wel zijn toegestaan volgens de Beleidslijn Grote Rivieren vraagt de provincie van gemeenten dat zij in deze gebieden rekening houden met de risico’s van overstromingen. Daarbij gaat het zowel om huidige risico's als om risico's als gevolg van klimaatverandering.

Maatregelen ter verbetering van de veiligheid tegen overstromingen hebben een ruimtelijke impact. De ruimtelijke inpassing van deze maatregelen moet daarom zoveel mogelijk passen binnen het ruimtelijk

kwaliteitsbeleid van de provincie. Dit draagt eraan bij dat waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit zoveel mogelijk in samenhang worden bekeken.

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de potentiële schade of het aantal slachtoffers bij een overstroming. Bij verstedelijking is het daarom van belang om rekening te houden met de overstromingsrisico's. Daarom brengt de provincie overstromingsrisico's in beeld en stimuleert zij een waterrobuuste ruimtelijke inrichting. Een waterrobuuste ruimtelijke inrichting betekent dat een gebied zó wordt ingericht dat het goed kan omgaan met zowel te veel als te weinig water, nu én in de toekomst.

Voor wateroverlast zijn in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, 2003) afspraken gemaakt over het verbeteren van het watersysteem. De provinciale omgevingswaarden voor wateroverlast als gevolg van inundatie vanuit regionale wateren vloeien voort uit deze afspraken. In 2026 zijn in het Deltaprogramma afspraken gemaakt om, waar nodig en in aansluiting bij de principes van water en bodem sturend en meerlaagsveiligheid, toe te werken naar een meer risicogerichte aanpak en normering van wateroverlast. Verder werkt de provincie samen met onder andere waterschappen en gemeenten aan het beperken van wateroverlast als gevolg van hevige neerslag (zie het provinciale beleid gericht op klimaatadaptatie). Voor grootschalige extreme neerslag is op nationaal niveau afgesproken dat de provincies het proces voor de bovenregionale stresstesten, risicodialoog en (gezamenlijk) uitvoeringsprogramma trekken.

Het beleid is uitgewerkt in het regionaal waterprogramma, ondersteund met regels in de omgevingsverordening.

Beleidskeuze 5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Wat wil de provincie bereiken?
De provincie wil een goede kwantiteit en kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Hierbij geeft de provincie uitvoering aan de Europese waterrichtlijnen: de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Grondwaterrichtlijn en de Drinkwaterrichtlijn. Voor zwemlocaties in oppervlaktewater volgt de provincie de Zwemwaterrichtlijn. De provincie streeft naar voldoende goed ingerichte en veilige zwemlocaties in oppervlaktewater.
Om de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater te verbeteren wil de provincie;

- industriële emissies van zeer zorgwekkende stoffen terugdringen
- de nutriëntenbelasting
- komen tot nagenoeg nulemissie van gewasbeschermingsmiddelen uit de land- en tuinbouw
- een gezonde balans tussen onttrekkingen en aanvulling van het grondwater.

De provincie wil de huidige en toekomstige bronnen voor drinkwaterproductie en de daarvoor belangrijke en onmisbare drinkwaterinfrastructuur beschermen. Zodat de inwoners van Zuid-Holland nu en in de toekomst beschikken over voldoende drinkwater.

In droge perioden wil de provincie dat voor de functies waterveiligheid en beschermde natuur water beschikbaar blijft zodat minimaal wordt voldaan aan de wettelijke vereisten. Daarnaast wil zij de leveringszekerheid van drinkwater en energie voldoende wordt beschermd. En dat overige ruimtegebruikers en functies hun watergebruik aanpassen aan veranderende omstandigheden.

Aanleiding
Een goede waterkwaliteit en -kwantiteit is de basis voor een gezonde, aantrekkelijke en duurzame leefomgeving, waarin nuttig gebruik wordt gemaakt van het beschikbare water voor de drinkwatervoorziening, landbouw, natuur, recreatie, transport en industrie. Deze functies kunnen elkaar beïnvloeden, zijn niet altijd verenigbaar en stellen verschillende eisen aan de kwaliteit en beschikbaarheid van het water.

Het realiseren en behouden van schoon water van een goede waterkwaliteit en voldoende waterbeschikbaarheid is een provinciaal belang. Dit belang volgt uit wettelijke taken en bevoegdheden en uit de bestuurlijke ambitie om bij te dragen aan een gezonde, aantrekkelijke en duurzame leefomgeving. De rol die de provincie neemt verschilt per opgave. De provincie heeft in ieder geval de volgende wettelijke taken en bevoegdheden:

- het aanwijzen en begrenzen van oppervlaktewaterlichamen die niet in beheer zijn bij het rijk, grondwaterlichamen en waterwinlocaties in het regionaal waterprogramma;
- het vaststellen van ecologische doelen van sterk veranderde of kunstmatige oppervlaktewaterlichamen;
- het vastleggen van maatschappelijke functies van regionale wateren, waaronder in ieder geval de maatschappelijke functie drinkwateronttrekking;
- het vaststellen van maatregelen ter uitvoering van de KRW voor grondwaterlichamen, krw-oppervlaktewaterlichamen en de waterlichamen waarin waterwinlocaties liggen;
- de monitoring van de chemische en kwantitatieve toestand van grondwaterlichamen;
- de aanwijzing van zwemlocaties in oppervlaktewater.

Motivering provinciaal belang
De oppervlaktewaterkwaliteit in Zuid-Holland is nog niet op orde. Dit komt met name door verhoogde concentraties aan nutriënten, metalen, industriële stoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Dit leidt onder andere tot overlast door blauwalgen en het onvoldoende realiseren van natuurdoelen. De kwaliteit van het grondwater staat onder druk door verontreinigende stoffen als gevolg van menselijk handelen. Intensieve landbouw, industriële emissies naar het milieu en het toenemend gebruik van de ondergrond zorgen ervoor dat nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, medicijnresten, microplastics en opkomende stoffen in het grondwater terecht komen.

Daarnaast komen verontreinigende stoffen in het grondwater door uitspoeling van historische bodemverontreinigingen en (illegale) lozingen. Ook de hoeveelheid zoet grondwater staat onder druk door onttrekkingen voor industrieel gebruik, drinkwaterproductie en de land- en tuinbouw. Door klimaatverandering en sociaaleconomische ontwikkelingen neemt de vraag naar grondwater verder toe.

Bovendien zorgt zeespiegelstijging voor een toenemende druk van zoute kwel. Het realiseren van een goede waterkwaliteit kan simpelweg niet worden bereikt zonder het nemen van aanvullende of nieuwe maatregelen.

Drinkwateropgave
De provincie beschermt de huidige en toekomstige bronnen voor drinkwaterproductie en de daarvoor belangrijke en onmisbare drinkwaterinfrastructuur. De drinkwateropgave wordt gekenmerkt door een combinatie van een groeiende vraag en toenemende druk op het op de beschikbaarheid van drinkwater. Het vergroten van het aanbod van drinkwater is niet onbeperkt mogelijk. Het ontwikkelen van nieuwe waterwinlocaties en alternatieve bronnen en het uitbreiden van bestaande winningen is gebonden aan ruimtelijke, technische en financiële grenzen, en is afhankelijk van maatschappelijke acceptatie waardoor procedures lang duren. Dit vraagt om een zwaarwegende positie van het drinkwaterbelang bij ruimtelijke afwegingen. Tegelijkertijd is het nodig om ook naar de vraagzijde te kijken, bijvoorbeeld door efficiënter gebruik van drinkwater en alternatieven voor drinkwater te verkennen.

Beschikbaarheid zoet water
Als gevolg van klimaatverandering en een toenemende watervraag kan de aanvoer van (beperkt beschikbaar) zoetwater niet altijd en overal worden gegarandeerd. Het zal vaker voorkomen dat er gedurende langere periodes onvoldoende zoetwater beschikbaar is voor verschillende gebruiksfuncties. Omdat de verminderde aanvoer van water een autonome ontwikkeling is, ligt de opgave in het vergroten van de weerbaarheid tegen een toenemend tekort aan zoet water en een toenemende verzilting, door te werken aan een zo robuust mogelijk watersysteem. In een dergelijk systeem zijn gebruiksfuncties en het regionale watersysteem zodanig op elkaar afgestemd en ingericht dat ze weerbaar zijn tegen veranderende omstandigheden, zoals droogte en lage rivierafvoeren. Dat betekent dat:
- voor de functies waterveiligheid en beschermde natuur minimaal wordt voldaan aan de wettelijke vereisten;
- voor de functies drinkwater en energie de leveringszekerheid wordt beschermd;
- overige ruimtegebruikers en functies hun watergebruik aanpassen aan veranderende omstandigheden.

Om watertekort zoveel mogelijk te voorkomen, is ook verandering nodig aan de gebruikerszijde. De provincie levert een bijdrage aan de nationale doelstelling om de watervraag te beperken door zuinig gebruik van zoet water, hergebruik en waterbesparing te stimuleren, en doelmatig watergebruik en -beheer te bevorderen. Daarnaast wil de provincie sectoren voorbereiden op tekorten aan zoet water en toenemende verzilting, zodat zij hiervoor zelf maatregelen kunnen treffen.

Waterkwaliteit

De opgave voor waterkwaliteit bestaat uit het terugdringen van industriële emissies van zeer zorgwekkende stoffen, het verminderen van de nutriëntenbelasting van het oppervlaktewater en het realiseren van nagenoeg nulemissies van gewasbeschermingsmiddelen in de land- en tuinbouw.

Daarnaast zet de provincie in op verantwoord gebruik van de ondergrond en draagt het zorg voor het verantwoord infiltreren van water in de bodem en onttrekken van grondwater. Hiermee draagt de provincie bij aan het realiseren van de KRW-doelen voor oppervlaktewater en grondwater. De provincie stimuleert zoveel mogelijk functiecombinaties die elkaar versterken, zoals drinkwater en natuur. Bij het aanwijzen van zwemlocaties in oppervlaktewater wordt rekening gehouden met waterkwaliteit, veiligheid en hoe schoon het is (hygiëne). Bij het vaststellen van doelen voor de waterkwaliteit wordt rekening gehouden met de verschillende functies waar het oppervlaktewater voor wordt gebruikt.

Om ervoor te zorgen dat er voldoende water van een goede kwaliteit is en blijft, zoekt de provincie nadrukkelijk de samenwerking met andere partijen. Dit zijn niet alleen medeoverheden, maar ook drinkwaterbedrijven, terreinbeheerders, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

5 Regionaal Waterprogramma - Maatregelen en uitvoering

In het regionaal waterprogramma van Zuid-Holland wordt het provinciale beleidsdoel 'leven met water' geconcretiseerd en geoperationaliseerd door middel van maatregelen en beleidsuitwerkingen. Het regionaal waterprogramma is integraal onderdeel van het omgevingsprogramma van de provincie. Elke zes jaar moet het regionaal waterprogramma worden geactualiseerd (Artikel 10.16 lid 2 Omgevingsbesluit).

Het regionaal waterprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet (artikel 3.8 Omgevingswet). Met het regionaal waterprogramma geeft de provincie uitvoering aan de volgende Europese richtlijnen:

- Kaderrichtlijn Water (KRW);
- Grondwaterrichtlijn (GWR);
- Richtlijn prioritaire stoffen;
- Drinkwaterrichtlijn;
- Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR);
- Zwemwaterrichtlijn.

Het regionaal waterprogramma heeft doorwerking naar de waterbeheerprogramma's van waterschappen. Een waterschap moet bij het vaststellen van het waterbeheerprogramma, zover het gaat om de onderdelen die uitvoering geven aan de genoemde Europese richtlijnen (Artikel 3.7 Omgevingswet), rekening houden met het regionaal waterprogramma. De provincie coördineert gebiedsgerichte uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen (artikel 2.18 lid 1a Omgevingswet).

Het RWP is opgebouwd langs twee grote, integrale programmalijnen. Hierin worden de kaders vertaald naar concrete acties.

5.3.1 Waterveiligheid en wateroverlast

De provincie wil ervoor zorgen dat de waterveiligheid wordt gewaarborgd, de kans op wateroverlast vanuit het regionaal watersysteem wordt beperkt en schade door wateroverlast zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit wordt geoperationaliseerd in de volgende beleidsuitwerkingen en maatregelen:

- 5.3.1.1 Beoordelen projectbesluiten van de waterschappen
- 5.3.1.2 Actualiseren overstromingsrisicobeoordelingen
- 5.3.1.3 Normeren en maken van uitvoeringsafspraken regionale keringen
- 5.3.1.4 Invulling geven aan meerlaagsveiligheid (MLV)
- 5.3.1.5 Waterveilige inrichting van buitendijkse gebieden
- 5.3.1.6 Beperken wateroverlast
- 5.3.1.7 Voorbereiden op grootschalige extreme regen

5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Voor een goede kwantiteit en kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, en een bestendige drinkwaterinfrastructuur nu en in de toekomst, treft de provincie de volgende beleidsuitwerkingen en maatregelen:

- 5.3.2.1 Realiseren goede oppervlaktewaterkwaliteit
- 5.3.2.2 Aanwijzen zwemlocaties en beschermen van zwemmers
- 5.3.2.3 Realiseren goede grondwaterkwaliteit en -kwantiteit
- 5.3.2.4 Monitoren grondwaterkwantiteit en -kwaliteit
- 5.3.2.5 Het beschermen van drinkwaterbronnen
- 5.3.2.6 Het verminderen van de (piek)drinkwatervraag
- 5.3.2.7 Verlenen vergunningen voor drinkwaterwinning
- 5.3.2.8 Waterbeschikbaarheid en verzilting
- 5.3.2.9 Verduurzamen van gietwatervoorziening in de glastuinbouw

5.3 Maatregelen

De nummering van de maatregelen in dit hoofdstuk begint bij 5.3. Deze codering is bewust een-op-een overgenomen uit het provinciale Omgevingsprogramma in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), zodat de maatregelen offline en in het Omgevingsloket exact gelijk zijn en zonder verwarring te raadplegen.

5.3.1 Waterveiligheid en wateroverlast

5.3.1.1 Beoordelen en goedkeuren van projectbesluiten van de waterschappen

Wat gaat de provincie doen?

De provincie keurt de projectbesluiten van de waterschappen goed binnen de wettelijke gestelde termijn.

- De provincie bevordert dat versterkingen van primaire waterkeringen en projecten voor andere waterstaatswerken bij oplevering zorgvuldig zijn ingepast in de omgeving.
- De provincie identificeert, vanuit provinciale projecten of opgaven, meekoppelkansen bij het versterkingen van primaire waterkeringen en projecten van andere waterstaatswerken. Waar haalbaar worden deze kansen zo veel mogelijk gelijktijdig gefinancierd en met het project gerealiseerd.
- Indien coördinatie van uitvoeringsbesluiten bij projectbesluiten van toepassing is, stuurt de provincie op tijdige voorbereiding en afstemming betrokken bevoegde gezagen. De provincie zorgt voor gelijktijdige bekendmaking en publicatie van de gecoördineerde besluiten.

Rol

Rechtmatige provincie

Nadere uitwerking

Voor de aanleg, verlegging of versterking van primaire waterkeringen, die niet in beheer zijn bij het Rijk, zijn waterschappen verplicht om een projectbesluit vast te stellen. Bij projecten voor andere waterstaatwerken kunnen waterschappen ervoor kiezen om dit instrument in te zetten. Projectbesluiten vastgesteld door waterschappen behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Coördinatie van uitvoeringsbesluiten door de provincie is bij projectbesluiten voor primaire waterkeringen verplicht. Voor andere waterstaatswerken kan het waterschap besluiten tot toepassing van de coördinatieregeling op de uitvoeringsbesluiten. Projectbesluiten van waterschappen kunnen mer-beoordelingsplichtig of mer-plichtig zijn. De provincie neemt eventueel hiervoor een mer-beoordelingsbesluit.

Bij de goedkeuring van projectbesluiten van het waterschap beoordeelt de provincie of het projectbesluit voldoet aan de relevante wettelijke en provinciale kaders. Zo toetst zij onder andere of de landschappelijke, natuur- en cultuurwaarden (LNC-waarden) voldoende in het projectbesluit van het waterschap zijn meegenomen. Voor zover het projectbesluit gevolgen heeft voor het omgevingsplan, is ook de evenwichtige toedeling van functies aan locaties relevant bij de beoordeling voor goedkeuring. In de omgevingsverordening, onder ruimtelijke kwaliteit, is opgenomen dat dijken een belangrijke bijdrage leveren aan de Zuid-Hollandse landschappen en zijn richtpunten per type dijk beschreven. Als een mer-procedure van toepassing is, adviseert de provincie over de MER-rapportage. Deze adviezen worden besproken met het waterschap als de initiatiefnemer van het projectbesluit. Bij de coördinatie van uitvoeringsbesluiten wordt met de bevoegde gezagen afgestemd over de te hanteren termijnen. Het gaat daarbij vaak om gemeenten, maar afhankelijk van het project kunnen

ook andere bevoegde gezagen betrokken zijn. Omgevingsdiensten kunnen namens een bevoegd gezag een adviserende of uitvoerende rol hebben. Als gebiedspartner signaleert, agendeert en stimuleert de provincie meekoppelkansen. Denk hierbij aan kansen voor natuur, cultuurhistorie, recreatie en mobiliteit.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland. De concrete toepassing is afhankelijk van het betreffende project en projectgebied.

5.3.1.2 Actualiseren overstromingsrisicobeoordelingen

Wat gaat de provincie doen?
De provincie werkt samen met het Rijk en andere betrokken overheden aan het actualiseren van de overstromingsrisicobeoordeling, overstromingsgevaar en -risicokaarten en overstromingsrisicobeheersplannen.

De EU-Richtlijn Overstromingsrisico's (hierna: ROR) verplicht de lidstaten tot het maken van een overstromingsrisicobeoordeling, overstromingsgevaar en –overstromingsrisicokaarten en overstromingsrisicobeheersplan. De kaarten en beheerplannen geven inzicht in de overstromingsrisico's, waarop de provincie kan inspelen.

Deze inzet komt voort uit de ROR en de nationale taakverdeling voor de uitvoering daarvan. De provincie verzamelt gegevens, stelt overstromingsgevaar en -risicokaarten vast en stelt deze beschikbaar. De kaarten kunnen worden gebruikt bij afwegingen in gebiedsprocessen en andere ruimtelijke ontwikkelingen. De provincie levert maatregelen voor overstromingsrisicobeheer aan bij het Rijk, die ze opneemt in het overstromingsrisicobeheerplan.

Rol
Samenwerkende provincie

Nadere uitwerking
De ROR kent een 6-jarige cyclus waarin deze producten worden herzien en geactualiseerd. De implementatiecyclus loopt van 2028-2033. Nadat de provincie haar overstromingsrisicokaart actualiseert wordt deze gepubliceerd op risicokaart.nl.

Werkingsgebied
De provincie Zuid-Holland.

5.3.1.3 Normeren en maken van uitvoeringsafspraken regionale waterkeringen

Wat gaat de provincie doen?
De provincie heeft in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening de omgevingswaarden voor de waterveiligheid van regionale waterkeringen vastgelegd. Met de waterschappen zijn afspraken gemaakt over de beoordeling en versterking van regionale waterkeringen. Doel is dat de sterkte, stabiliteit en de versterkingsopgave goed in beeld zijn bij waterschappen en de provincie. Voor regionale waterkeringen die niet aan de omgevingswaarde voldoen, geldt dat deze binnen de afgesproken tijd versterkt worden, en dat tijdig en transparant wordt gerapporteerd door de waterschappen aan de provincie over de voortgang. Doel is de waterveiligheidsrisico’s op een aanvaardbaar niveau te beheersen met een doelmatige inzet van maatschappelijke middelen.

Als gebiedspartner signaleert, agendeert en stimuleert de provincie mogelijke meekoppelkansen zoals kansen voor natuur, cultuurhistorie, recreatie en mobiliteit. Meekoppelkansen bij versterkingen van regionale waterkeringen worden waar haalbaar geïdentificeerd en mits ze bijtijds bekostigd kunnen worden zoveel mogelijk gelijktijdig met het project gerealiseerd.

Verder draagt de provincie bij aan de landelijke ontwikkelingen rond de normering en beoordeling van de waterveiligheid van regionale waterkeringen. Waterschappen actualiseren profielen van vrije ruimte voor primaire waterkeringen en nemen deze op in hun legger. In IPO-verband is met het Rijk afgesproken dat de provincie voor 2032 in de omgevingsvisie opneemt hoe zij bij keuzes in de ruimtelijke ordening rekening houdt met deze profielen van vrije ruimte. Doel is dat er voldoende mogelijkheden en ruimte beschikbaar

blijven voor toekomstige versterkingen van waterkeringen: ruimtelijke ontwikkelingen en objecten mogen deze toekomstige versterkingen niet belemmeren. De provincie wil het mogelijk houden dat waterschappen ook voor regionale waterkeringen een profiel van vrije ruimte instellen.

Ten slotte stelt de provincie een faunabeheerplan op waarmee risico's van graverijen door bevers door waterschappen tot een acceptabel niveau kunnen worden teruggebracht, zodat de door waterschappen beheerde regionale waterkeringen in goede staat blijven en de waterveiligheidsrisico's van bevers tot een acceptabel niveau worden geminimaliseerd, binnen de kaders van soortenbescherming.

Rol
Rechtmatige provincie

Nadere uitwerking
De provincie heeft op grond van artikel 2.13, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet de taak om regionale waterkeringen aan te wijzen en daarvoor omgevingswaarden vast te stellen in de omgevingsverordening. Beleidsmatig wordt daarbij veelal onderscheid gemaakt tussen waterkeringen langs regionale wateren, compartimenteringskeringen "op het land" en voorlandkeringen in buitendijkse gebieden, waarbij de focus van de werkzaamheden ligt op het normeren van waterkeringen langs regionale wateren.

De provincie werkt hierbij nauw samen in "West Nederland verband" met de provincies Utrecht en Noord-Holland en de inliggende waterschappen. De afspraken tussen provincies over het beoordelen en versterken van regionale waterkeringen en de monitoring over de voortgang, staan vermeld in een uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen dat 12 jaar geldt. Hierbij is intensief afgestemd met de waterschappen. De afspraken zijn herzien en vastgelegd in een bestuursovereenkomst tussen de drie samenwerkende provincies. Hierin zijn nieuwe afspraken gemaakt over de tijdstippen dat de regionale waterkeringen op orde moeten zijn (moeten voldoen aan de omgevingswaarden), de tijdstippen waarop de waterkeringen door het waterschap moeten worden beoordeeld en over het rapporteren door de waterschappen aan de provincie over de toetsing en versterking. Deze afspraken worden t.z.t. ook verwerkt in de omgevingsverordening.

Daarnaast vinden met individuele waterschappen gesprekken plaats over het aanpassen van de omgevingswaarden van specifieke regionale waterkeringen. Landelijk worden gesprekken gevoerd tussen de provincies en de waterschappen over een mogelijke nieuwe veiligheidsbenadering. Dit kan in de toekomst leiden tot actualisatie van de omgevingswaarden. Beide hebben uiteindelijk tot doel te komen tot regionale waterkeringen die aansluiten bij het beoogde beschermingsniveau, zodat waterveiligheidsrisico's op een aanvaardbaar niveau worden beheerst met een doelmatige inzet van maatschappelijke middelen.

Vanwege klimaatverandering is het daarnaast zaak om voldoende ruimte te blijven reserveren voor toekomstige versterking van (regionale) waterkeringen. Dit is ook in de Water & Bodem sturend brief van het rijk opgenomen.[2] Via zogenaamde profielen van vrije ruimte kan deze ruimte door de waterschappen gereserveerd worden zodat verdere toename van bebouwing rond keringen voorkomen kan worden. Waterschappen kunnen de geometrische begrenzingen en bijbehorende regels voor profielen van vrije ruimte opnemen in hun waterschapsverordening. De provincie neemt voor 2032 in de omgevingsvisie op hoe zij bij keuzes in de ruimtelijke ordening rekening houdt met deze profielen.

Ten slotte zijn bevers in toenemende mate een risico voor de stabiliteit van regionale waterkeringen en daarmee voor de waterveiligheid. Bevers zijn echter een beschermde diersoort. Vanuit haar verantwoordelijkheid voor het natuurbeleid beschikt de provincie over de bevoegdheid om, binnen de eisen die het natuurbeschermingsrecht daaraan stelt, omgevingsvergunningen te verlenen voor flora- en fauna-activiteiten die nodig zijn om bever-gerelateerde risico's voor waterveiligheid te beheersen. Dat vraagt een zorgvuldige afweging tussen het waterveiligheidsbelang en het natuurbeschermingsbelang. De provincie sluit hierbij aan bij de nationale beveraanpak.

2 Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening | Rijksoverheid.nl

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

5.3.1.4 Invulling geven aan meerlaagsveiligheid (MLV)

Wat gaat de provincie doen?
De provincie brengt het belang van een overstromingsbewuste inrichting van gebieden reeds onder de aandacht via de artikelen 7.23 (risico's van klimaatverandering) in de omgevingsverordening en artikel 7.41 gg (klimaatadaptief ruimtelijk ontwikkelen). In dat laatste artikel wordt gemeenten gevraagd rekening te houden met prestatie-eisen uit de leidraad klimaatadaptief bouwen, die o.a. betrekking hebben op het thema overstromingen.

De provincie zet verder in op versterking van de verbinding en samenhang van de verschillende lagen van meerlaagsveiligheid (MLV) op gebiedsniveau. Meerlaagsveiligheid is een aanpak waarin preventie, gevolgenbeperking, crisisbeheersing, herstel en bewustwording bij overstromingen in samenhang worden bezien.

Het versterken van de verbinding en samenhang tussen deze lagen doet de provincie door gebieden te stimuleren om een gebiedsgerichte MLV-strategie op te stellen. Wanneer dit wenselijk is helpt de provincie een gebied bij het opstellen van een MLV-strategie. Met een gebiedsgerichte MLV-strategie kunnen lokale kansen worden benut.

De provincie werkt ook aan het vergroten van de bewustwording bij gemeenten, waterschappen en veiligheidsregio's, zodat zij hun rol en bijdrage goed kunnen invullen.

Rol
Rechtmatige en samenwerkende provincie

Nadere uitwerking
Het waterveiligheidsbeleid van de provincie is gebaseerd op het principe van meerlaagsveiligheid, waarbij risico's allereerst verminderd worden door de kans op overstroming te verkleinen (via preventie: dijkversterkingen). Daarnaast worden de mogelijke gevolgen van een overstroming gereduceerd via o.a. een overstromingsbewuste inrichting van gebieden en een goede crisisbeheersing (evacuatiestrategieën). Dit komt tot uitdrukking in onderstaand plaatje:

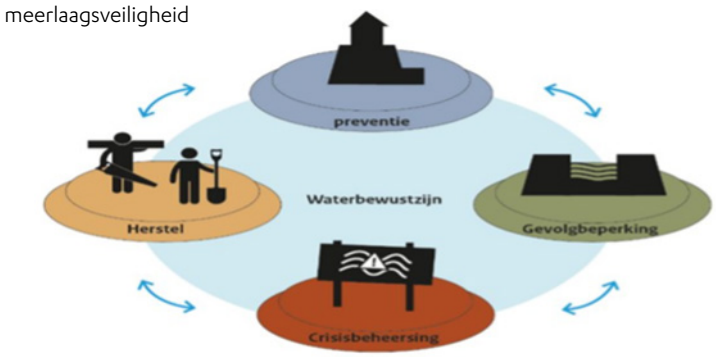

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

5.3.1.5 Waterveilige inrichting van buitendijkse gebieden

Wat gaat de provincie doen?
Vanuit de onlangs aangescherpte Beleidslijn Grote Rivieren (BGR) geldt in sommige buitendijks gebieden van Zuid-Holland een verbod op bouwen terwijl in andere buitendijkse gebieden van Zuid-Holland vanuit het rijk geen eisen worden gesteld. Voor deze laatste buitendijkse gebieden die buiten het toepassingsgebied van de BGR vallen, is een waterveilige inrichting van groot belang. De provincie brengt daarom het belang van een overstromingsbewuste inrichting van deze buitendijkse gebieden onder de aandacht bij gemeenten. Dit doet zij door gemeenten te attenderen op de verplichting om bij buitendijkse ontwikkelingen de overstromingsrisico's in beeld te brengen. Waar overstromingsrisico's worden ingeschat, kunnen passende maatregelen of voorzieningen worden getroffen om deze risico's te voorkomen of te beperken. Ook kunnen risico's door gemeenten worden aanvaard, mits dit zorgvuldig wordt onderbouwd.

Rol
Rechtmatige provincie

Nadere uitwerking
Het onderwerp waterveilig buitendijks bouwen wordt door de provincie met urgentie geagendeerd. Hierbij wordt verwezen naar artikel 7.23 (Risico's van klimaatverandering) en artikel 7.41gg (Klimaatadaptief ruimtelijk ontwikkelingen) van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. In dit laatste artikel worden gemeenten gevraagd rekening te houden met prestatie-eisen uit de Leidraad Klimaatadaptief Bouwen, waaronder de prestatie-eisen die op overstromingen betrekking hebben (ook buitendijks). De provincie draagt via het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden bij aan de acties en onderzoeken die als vervolg op de nieuwe herijkte strategie van dat deltadeelprogramma op het thema waterveiligheid buitendijks.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

5.3.1.6 Beperken wateroverlast

Wat gaat de provincie doen?
De provincie wil de kans op wateroverlast beperken en schade door wateroverlast voorkomen. Dit is belangrijk voor de leefbaarheid, de veiligheid en de economie van Zuid-Holland, nu en in de toekomst. De provincie heeft daartoe in de omgevingsverordening omgevingswaarden vastgesteld voor wateroverlast door overstroming vanuit het regionale watersysteem. Met deze omgevingswaarden kunnen de waterschappen de benodigde bergings- en afvoercapaciteit van het regionale watersysteem vaststellen en realiseren.

Om rekening te houden met water en bodem wil de provincie dat de omgevingswaarden wateroverlast in de toekomst beter aansluiten bij het water- en bodemsysteem en niet alleen gekoppeld zijn aan de gebruiksfunctie. Ze wil dat de omgevingswaarden beter passen bij lokale gebiedskenmerken zoals het watersysteem, hoogte, grondsoort en bodemdaling.

Uiterlijk in 2033 actualiseert de provincie de regels in de omgevingsverordening die betrekking hebben op de omgevingswaarden voor wateroverlast. Daarbij worden de omgevingswaarden wateroverlast vastgelegd met geometrische begrenzingen en wordt bezien of aanpassing van de omgevingswaarde voor grasland wenselijk en uitvoerbaar is, en worden de begrippen 'bebouwing' en 'overige functies' binnen de bebouwde kom nader afgebakend. Ten slotte worden bestuurlijke afspraken over de monitoring van de omgevingswaarden in de omgevingsverordening vastgelegd.

Rol
Rechtmatige provincie

Nadere uitwerking
De Nationale Aanpak Wateroverlast en de Deltadeelbeslissing Wateroverlast in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie vormen de basis voor het beleid van de provincie.

De provincie zal als eerste stap de tabel met de huidige omgevingswaarden en maaiveldcriteria omzetten naar locaties die geometrische begrensd zijn. De provincie gaat samen met waterschappen en gemeenten een toekomstbestendige risicogerichte normenkaart voor wateroverlast met zichtjaar 2040 maken op basis van de kenmerken van het water- en bodemsysteem. Hierbij wordt voor landelijk gebied de expliciete koppeling tussen het type landgebruik en de normering wateroverlast losgelaten, ten gunste van een risicogerichte benadering. De provincie gebruikt hierbij de handreiking risicogericht normeren die vanuit het nationale traject wateroverlast ontwikkeld wordt. Bij de uitwerking wordt de normering wateroverlast voor specifieke gebieden heroverwogen, als eerste de onbebouwde delen van het veenweidegebied en van overgangszones rondom Natura 2000 gebieden. Juist in deze gebieden staat de omgevingswaarde wateroverlast andere doelen in de weg, zoals het tegengaan van bodemdaling en het vasthouden van water om droogte tegen te gaan. Om te komen tot de risicogerichte normenkaart voor 2040 zal de provincie zoveel mogelijk gebruik maken van lopende gebiedsprocessen om het voorstel van provincie en waterschappen te bespreken met gemeenten en andere belanghebbenden. Totdat nieuwe omgevingswaarden in de omgevingsverordening zijn vastgesteld en in werking zijn getreden, blijven de huidige omgevingswaarden van kracht.

De provincie gaat de omgevingswaarde voor grasland aanpassen en start samen met andere provincies en het Rijk een proces om toe te werken naar een landelijke afspraak over het aanpassen van de graslandnorm uiterlijk in 2033. Hiervoor onderzoekt de provincie welke mogelijkheden er zijn en wat de gevolgen zijn voor o.a. huiseigenaren, agrariërs, natuur en bodemdaling. Het gaat bijvoorbeeld om funderingsschade, opbrengstvermindering, natuurbehoud of het remmen van bodemdaling en daardoor het verlagen van kosten voor beheer en onderhoud van lokale wegen en andere infrastructuur. Door een overgangstermijn te hanteren (voorzienbaarheid) kunnen sectoren en gebruikers zich tijdig voorbereiden op en zich aanpassen aan de nieuwe situatie.

Waterschappen hanteren momenteel verschillende interpretaties van de begrippen bebouwing en ‘overige functies’ binnen de bebouwde kom (artikel 5.8 van de ZHOV). Hierdoor is het beschermingsniveau in delen van het bebouwde kom-gebied per waterschap verschillend. In afstemming met de waterschappen wordt gezocht naar een passende definitie waarmee tussen de waterschappen een gelijkwaardig beschermingsniveau voor de bebouwde kom wordt gehandhaafd. De ZHOV wordt hier vervolgens op aangepast zodat waterschappen het artikel op dezelfde wijze kunnen toepassen.

In dichtbebouwd stedelijk gebied is de aanpak van wateroverlast extra ingewikkeld vanwege onder meer een hoge bebouwingsdichtheid, bodemdaling en verschil in funderingen tussen gebouwen. Zowel gemeenten als waterschappen lopen hier soms tegen de grenzen van hun mogelijkheden aan. Het waterschap kan in uitzonderlijke gevallen een uitzonderingsverzoek aanvragen. Ook zal de provincie de samenwerking met gemeenten opzoeken, onder andere via de tien Zuid-Hollandse werkregio’s van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.

Ook werkt de provincie aan afspraken met de waterschappen over monitoring van de omgevingswaarden. Op basis van de ervaringen met de voortgangsrapportages tot 1 januari 2028 zullen nieuwe afspraken over monitoring en verslaglegging worden gemaakt en vastgelegd in de omgevingsverordening.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

5.3.1.7 Voorbereiden op grootschalige extreme regen
Wat gaat de provincie doen?
De provincie wil maatschappelijke ontwrichting door grootschalige extreme regen zoveel mogelijk beperken. Daarom voert zij op basis van data uit bovenregionale stresstesten een risicodialoog met medeoverheden en partner organisaties over grootschalige extreme regen. In de gesprekken staat het scenario van 200 mm regen

in 48 uur centraal (de 'Limburgbui'). Hieruit volgt een gezamenlijke uitvoeringsagenda met mogelijke maatregelen en kosten.

Rol
Presterende provincie.

Nadere uitwerking
De provincie coördineert de bovenregionale stresstest voor de Rijn-Maasmonding en draagt bij aan de stresstesten voor het Amsterdam-Rijnkanaal – Noordzeekanaal (ARK-NZK) en Rivierenland door regelmatig overleg met de andere coördinerende provincies Noord-Holland en Gelderland en andere relevante organisaties en waar relevent een financiële bijdrage.

De eerste stap van de stresstest was het opstellen van waterbeelden. Dit zijn kaarten met waterdiepten en duur van de wateroverlast als gevolg van de 'Limburgbui'. Alle waterbeelden van de bovenregionale stresstesten zijn met uitleg te vinden in de Klimaateffectatlas. Vervolgens zijn gevolgbeelden opgesteld waarin de gevolgen van de grootschalige wateroverlast voor vitale functies worden weergegeven. Op basis van de waterbeelden en de gevolgbeelden zal een risicodialoog worden georganiseerd. Deze dialoog vindt plaats tussen provincie, waterschappen, gemeenten, veiligheidsregio's, netbeheerders en andere vitale en kwetsbare partners. De provincie volgt hierbij de landelijke afspraken en handreikingen die door het Rijk zijn opgesteld. In de risicodialoog speelt meerlaagsveiligheid een centrale rol. In elke laag kunnen organisaties acties nemen om beter voorbereid te zijn op grootschalige extreme regen. De risicodialoog moet leiden tot bestuurlijke afspraken over het gewenste voorbereidingsniveau bij grootschalige extreme regen. Uit de risicodialoog volgt een gezamenlijke uitvoeringsagenda met mogelijke maatregelen en kosten. Deze uitvoeringsagenda is erop gericht om de maatschappelijke ontwrichting door grootschalige extreme regen te beperken. Denk bijvoorbeeld aan het uitvallen van rioolgemalen of het niet bereikbaar zijn van ziekenhuizen. Uitgangspunt bij het opstellen van deze uitvoeringsagenda is om het risico op extreme wateroverlast tot een acceptabel niveau te beperken met een doelmatige inzet van maatschappelijke middelen.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

5.3.2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Oppervlaktewaterkwaliteit

5.3.2.1 Realiseren goede oppervlaktewaterkwaliteit

Wat gaat de provincie doen?
Een groot deel van het oppervlaktewater in Zuid-Holland is ingedeeld in 127 oppervlaktewaterlichamen. De kwaliteit hiervan valt onder de regels zoals die gesteld zijn in de Kaderrichtlijn Water (KRW). De provincie legt de begrenzing, type en status van en de ecologische doelen voor KRW-oppervlaktewaterlichamen vast in het regionaal waterprogramma. Voor het behalen van de kwaliteitsdoelen voor deze KRW-oppervlaktewaterlichamen geldt een resultaatsverplichting.
In de uitwerking komen de volgende onderdelen terug:

- Invulling gemeentelijke watertaken met betrekking tot KRW
- Vermindering van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de Greenports
- Vermindering van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw
- Stimuleren van natuurvriendelijke inrichting en beheer van regionale watergangen
- Versterken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) indirecte lozingen

Rol
Samenwerkend

Nadere uitwerking

De oppervlaktewaterlichamen

De KRW-systematiek maakt onderscheid in natuurlijke, sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen. Zuid-Holland heeft geen natuurlijke oppervlaktewaterlichamen, alle zijn sterk veranderd of kunstmatig. Voor natuurlijke oppervlaktewaterlichamen zijn ecologische doelen vastgelegd door het Rijk. Voor kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen heeft de provincie op voordracht van de waterschappen ecologische kwaliteitsdoelen vastgesteld die uiterlijk in 2027 moeten zijn gerealiseerd. De doelen voor en de kenmerken van de oppervlaktewaterlichamen worden hierna kort beschreven en verder uitgewerkt in de KRW-bijlage. De waterschappen monitoren de kwaliteit van de oppervlaktewateren en stellen een pakket maatregelen op om te (blijven) voldoen aan de KRW-vereisten. Zij werken daarbij samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties als Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) en natuurbeheerders. In deze samenwerking wordt actief gezocht naar meekoppelkansen en verbinding met andere opgaven, zoals de stikstofproblematiek, vergroten biodiversiteit, natuurdoelen, zwemwater en drinkwatervoorziening.
De waterkwaliteitsdoelen voor oppervlaktewaterlichamen zijn:

- goed ecologisch potentieel (zie KRW-bijlage par. 3.2);
- goede chemische toestand;
- geen achteruitgang.

Overige wateren

De oppervlaktewateren die vanwege hun omvang geen KRW-oppervlaktewaterlichaam zijn noemen we ‘overige wateren’. Voor de ecologische kwaliteitsdoelen hiervan geldt een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting. Op voordracht van de waterschappen legt de provincie doelen voor overige wateren vast (zie KRW-bijlage).

Waterkwaliteitsdoelen voor overige wateren zijn te verdelen over:

- goed ecologisch potentieel;
- goede chemische toestand;
- geen achteruitgang.

Ecologische doelen

Voor overige wateren zijn in de planperiode 2022–2027, op voordracht van de waterschappen, ecologische doelen afgeleid en door de provincie vastgesteld. Deze doelen zijn gebaseerd op een KRW-achtige systematiek, maar kennen een minder uitgebreide uitwerking dan voor KRW-waterlichamen.

De ecologische doelen worden overgenomen uit het voorgaande regionaal waterprogramma en blijven daarmee van kracht. In afwijking van de beoogde systematiek, waarin de ecologische doelen en de actuele toestand eens per zes jaar – gelijktijdig met de KRW-waterlichamen – opnieuw worden bepaald en vastgesteld, heeft in de afgelopen planperiode geen volledige actualisatie plaatsgevonden. Daarom wordt in het eerste jaar van de planperiode 2028–2033, conform de afspraken uit de Overeenkomst inzake Ecologische doelen overige wateren provincie Zuid-Holland en provincie Noord-Holland, de actuele toestand en trend van de ecologische waterkwaliteit in beeld gebracht. Op basis van lokale afweging van mogelijke maatregelen worden waar nodig ook de voor deze water huidig geldende ecologische doelen geactualiseerd. De waterschappen zijn initiatiefnemer voor gebiedsprocessen om ecologische doelen voor overige wateren af te leiden, waarbij we streven naar harmonisatie binnen stroomgebied Rijn-West van de monitoring en de doelen voor de niet-KRW wateren.

Chemische doelen

Bij alle bronnen van verontreiniging worden via vergunningen of algemene regels de best beschikbare technieken voorgeschreven om lozingen en emissies van chemische stoffen terug te dringen. Vervolgens wordt beoordeeld, zoals bij lozingen met de emissie-immissietoets, of aanvullende maatregelen nodig zijn. De chemische doelen zijn vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het gaat hierbij om de doelen voor prioritaire stoffen (zeer giftige of moeilijk afbreekbare stoffen) die Europa heeft vastgelegd en die de chemische toestand van een water bepalen, en om chemische doelen voor overige verontreinigende stoffen die nationaal zijn vastgesteld en die mede de ecologische toestand bepalen.

De provincie vindt het van belang dat ook voor oppervlaktewateren die niet als KRW-waterlichaam zijn vastgesteld, dus voor de overige wateren, doelen gelden. Voor de chemische doelen sluit de provincie aan bij de normen voor de chemische toestand uit het Bkl, inclusief de nieuwe en aangescherpte stoffen onder de herziening KRW. Voor zowel de KRW-waterlichamen als overige wateren kunnen de in het Bkl opgenomen stoffen en de betreffende getalswaarden als vertrekpunt dienen voor afwegingen.
De provincie verwacht dat de waterschappen deze normen als uitgangspunt voor afwegingen zullen toepassen op alle oppervlaktewateren.

Samenwerkingsverbanden
Hier worden de volgende samenwerkingsverbanden toegelicht:

- Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West;
- KRW Impulsprogramma;
- Interprovinciaal Overleg;
- Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied;
- Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG).

Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West: op zoek naar synergie
In het deelstroomgebied Rijn-West werken de overheden in een Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) samen aan schoon water. De provincie Zuid-Holland is bestuurlijk voorzitter van dit overleg. Binnen het RBO Rijn-West werken de partijen samen aan de strategische agenda om de KRW-doelen te bereiken. Het betreft maatregelen voor onder andere de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vispaaiplaatsen in provinciale vaarwegen. Maar bijvoorbeeld ook aan maatregelen gericht op regionaal handelingsperspectief op het terugdringen van verontreinigingen uit rioolzuiveringsinstallaties (rwzi's), herkomst en handelingsperspectief op probleemstoffen en onderzoek naar de oorzaken, risico's en maatregelen gericht op het tegengaan van vergrijzing van grondwater. Daarnaast werken binnen het stroomgebied de partners aan uniforme kaders voor de invulling van de KRW-vereisten en is Rijn-West een belangrijk voorportaal voor het BO KRW, waarbij in het RBO specifieke voor het stroomgebied bestuurlijke aandachtspunten worden voorbereid. De provincie neemt als partner van het RBO Rijn-West deel aan de verschillende en wisselende werkgroepen, waaronder de werkgroep vismigratie, rol van gemeenten en chemische stoffen.

KRW Impulsprogramma
Onder regie van de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is medio de planperiode 2022-207 het KRW-Impulsprogramma tot stand gekomen. Dit programma is opgezet om de waterkwaliteit in Nederland te verbeteren en de KRW-doelen te behalen, die betrekking hebben op schoon oppervlakte- en grondwater. Het is een geïntegreerde, gebiedsgerichte aanpak die samenwerking tussen overheid en stakeholders stimuleert. Het combineert monitoring, uitvoering van maatregelen, ruimtelijke interventies en juridische borging om de waterkwaliteit duurzaam te verbeteren en risico's op niet-naleving te minimaliseren. De provincie werkt hierin actief met het Rijk en de andere decentrale overheden aan de in totaal zeven actielijnen die in het programma zijn uitgezet. Daar waar de einddatum 2027 in verband met het voldoen aan de Europese waterkwaliteitsnormen cruciaal is, wordt verwacht dat het programma ook nadien doorloopt.

Interprovinciaal Overleg
De provincie heeft in IPO-verband een position paper opgesteld over de betrokkenheid van de provincies bij de belangrijkste waterkwaliteitsthema's. Het gaat daarbij om nutriënten (nitraat en fosfaat vanuit mest), gewasbeschermingsmiddelen, opkomende stoffen, microplastics en medicijnresten. Dit position paper bevat geen harde afspraken, maar geeft de provincies de mogelijkheid om voor specifieke stoffen afspraken te maken met partners om gezamenlijk resultaten te boeken. Een voorbeeld is de afspraak met waterschappen en omgevingsdiensten om intensiever te handhaven op de illegale lozing van gewasbeschermingsmiddelen. Een ander voorbeeld is de aanpak van plastic zwerfafval in het oppervlaktewater ter voorkoming van microplastics.

Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG)
In het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) brengt de provincie de belangen van natuur, water, stikstof en klimaat samen en worden concrete maatregelen uitgevoerd om het platteland vitaal te houden, met toekomst voor de landbouw. Het ZH-PLG ondersteunt en coördineert diverse projecten en

initiatieven, zoals natuurherstel in veenweidegebieden, duurzaam waterbeheer en klimaatadaptatie. Het sluit aan bij bestaande samenwerkingen en gebiedsprocessen waarin wordt gewerkt aan doelen op het gebied van natuur, water, stikstof en klimaat. Het verschil is dat de doelen nu in één programma zijn samengebracht, zodat acties beter op elkaar afgestemd worden en meer impact hebben.

Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG)
In dit landelijk samenwerkingsverband maken overheden en het bedrijfsleven samen afspraken en beleid om de glastuinbouw volledig emissieloos en duurzaam te krijgen. In het platform vindt overleg plaats tussen Rijk (IenW), IPO (glasprovincies), VNG (glasgemeenten), de Unie van Waterschappen en de brancheorganisatie Glastuinbouw NL. In het PDG ligt de nadruk op het verbeteren van de waterkwaliteit in glastuinbouwgebieden en het verminderen van emissies richting het milieu (oppervlaktewater, bodem en riolering). Ieder jaar maakt het PDG een uitvoeringsprogramma en laat zien hoever zij is met het uitvoeren van de acties van het jaar ervoor. De provincie is ambtelijk en bestuurlijk vertegenwoordigt in het PDG.

Invulling gemeentelijke watertaken met betrekking tot KRW
De provincie stimuleert en ondersteunt gemeenten bij het invullen van hun gemeentelijke water- en waterketentaken, zodat zij bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen en aan de uitvoering van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater. De provincie stimuleert en ondersteunt gemeenten om in de eerste twee jaar van de vierde KRW-planperiode, in overleg met de betrokken waterschap(pen), een handelingsperspectief voor deze taken te bepalen en van daaruit tijdig bij te dragen aan de voorbereiding en uitvoering van de geïntegreerde beheerplannen voor stedelijk afvalwater voor de relevante afwateringsgebieden van agglomeraties, met inachtneming van de nationale implementatie en taakverdeling.

Om de KRW-doelen te bereiken, is het belangrijk dat gemeenten hun verantwoordelijkheden binnen de waterkwaliteitsopgave adequaat invullen. Aspecten die (kunnen) worden bekeken zijn: foutaansluitingen, beperken overstorten, afkoppelen, indirecte lozingen, groenbeheer en de waterkwaliteitsopgave in planvorming. Om gemeenten te ondersteunen om aan hun verantwoordelijkheid binnen de waterkwaliteitsopgave te voldoen neemt de provincie de volgende acties:

- Ten eerste brengt zij per waterschapsgebied in kaart welke verantwoordelijkheden de gemeenten al oppakken.
- Ten tweede borgt de provincie per cluster van gemeenten binnen waterschapsgebieden een aanpak door (voor zover nodig) het initiëren en ondersteunen van samenwerkingsprocessen in deze gebieden met gemeenten en waterschappen. Dit gebeurt onder regie van aangewezen procesmanagers. Deze procesmanagers agenderen de opgave, brengen kennis in en bevorderen kennisdeling. Zij zien erop toe dat betrokken gemeenten en andere partners tijdig en passend uitvoering geven aan hun taken en verantwoordelijkheden. Hierbij wordt een actieve rol van de waterschappen gevraagd bij het analyseren van knelpunten en identificeren van handelingsperspectief voor gemeenten.
- Ten slotte zet de provincie een (regionale) bestuurlijke overlegstructuur op om de voortgang van gemeentelijke watertaken te monitoren en eventuele knelpunten op te lossen.

Vermindering van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de Greenports
De provincie werkt samen in het landelijke Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG) en regionaal in het afsprakenkader emissieloze kas (Westland-Oostland).

In het PDG werken het ministerie van IenW, de Unie van Waterschappen, glasgemeenten en glasprovincies en Glastuinbouw Nederland samen, waarbij onderzoek wordt uitgevoerd en op basis daarvan wordt landelijke wet- en regelgeving (Besluit activiteiten leefomgeving) aangescherpt om emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen verder te reduceren.

Naast wetgeving ontwikkelt het PDG ook kennis en instrumenten om tuinders en toezichthouders te faciliteren in een betere naleving en handhaving van wet- en regelgeving.

De activiteiten van het PDG zijn vastgelegd in het Jaarprogramma 2026/2027 en in het Plan van Aanpak

nagenoeg nulemissie glastuinbouw richting 2027 en daarna[3]. In 2027 worden de resultaten van het PDG geëvalueerd(terugblik) en verdere plannen ontwikkeld voor de KRW-opgaven na 2027 (vooruitblik).
In het afsprakenkader emissieloze kas werken de hoogheemraadschappen van Delfland en van Schieland en de Krimpenerwaard, de inliggende glasgemeenten, Glastuinbouw Nederland en de provincie samen aan maatregelen om nalevingsgedrag van tuinders te verbeteren en toezicht en handhaving door waterschappen en gemeenten te versterken.

Convenant toekomstbestendige gewasbescherming
De provincie neemt, via het IPO, deel aan de uitwerking van het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming. In het convenant is opgenomen dat Rijk, provincies, waterschappen en sectorpartijen toereikende maatregelen treffen om de huidige normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen via gebruiks- en/of gebiedsmaatregelen weg te nemen.

Bollenteelt
Om de oppervlakte- en grondwaterkwaliteit in bollenteeltgebieden te verbeteren werkt de provincie - in samenwerking met waterschappen, gemeenten en sectorpartijen – aan maatregelen om de emissies van fosfaat en gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.

Hiervoor continueert zij de aanpak onder het ZH-PLG. De provincie faciliteert en ondersteunt onder dit programma het project regiocertificering in de Duin- en Bollenstreek waarin kwekers samen op basis van Kritische Prestatie Indicatoren maatregelen treffen om de milieudruk, uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater en grondwater, te verminderen.

Tevens financiert de provincie het gebiedsproces, en denkt zij mee aan oplossingen. Hierbij hoort ook het subsidiëren van centrale agrarische wasplaatsen om de uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen te reduceren. Ten slotte neemt de provincie, via IPO, deel aan het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming en werkt ze mee aan de ontwikkeling van concrete afspraken over reductiedoelen en maatregelen in de deelconvenanten.

Boomteelt
De provincie werkt samen met het waterschap, gemeente en de sector aan verbetering van de waterkwaliteit in het werkingsgebied boom- en sierteelt door reductie van emissies. Zij zet de samenwerking met Greenport Boskoop voort via Project Schone Sloot als bijdrage aan de integrale waterkwaliteitsaanpak. De provincie heeft hierin een stimulerende en kaderstellende rol.

De provincie werkt ook samen met andere partijen binnen het ZH-PLG, waarin zij subsidie verstrekt aan projecten die bijdragen aan een betere waterkwaliteit. De provincie draagt indirect bij aan het bewerkstelligen van de nieuwe fase van de Innovatie Kwekerij 3.0 middels samenwerking met en financiële ondersteuning van de Greenport Boskoop.

Voor het verminderen van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de Greenports richt de provincie zich voornamelijk op de beheergebieden van Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard, Hoog Heemraadschap Delfland en Hoogheemraadschap Rijnland.

Vermindering van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw
De provincie werkt gezamenlijk met de akkerbouwsector, de waterschappen en ketenpartijen aan het verminderen van uitspoeling van emissies naar het oppervlaktewater voornamelijk via het ZH-PLG en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Hierbij worden in gezamenlijkheid meerdere projecten uitgevoerd. Via de inzet van emissiecoaches worden de hoofdroutes van emissies op het bedrijf naar het oppervlaktewater in kaart gebracht. Op significante routes kan middels subsidiering en communicatie geacteerd worden. Een voorbeeldinitiatief is het realiseren van centrale agrarische wasplaatsen die met name in de akkerbouw

3 https://www.glastuinbouwwaterproof.nl/content/glastuinbouwwaterproof/Documenten/261007_-_VASTGESTELD_-_actieplan_nav_BOT.pdf

uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen kunnen voorkomen. De concrete inzet wordt bepaald vanuit de lopende initiatieven.

De provincie neemt, via het IPO, deel aan de uitwerking van het Achtste Nitraat Actieprogramma Nitraatrichtlijn (8e NAP) en het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming. De inzet van het (nog op te stellen) 8e NAP (ingaande naar verwachting per medio '27) is gericht op het behalen van de waterkwaliteitsdoelen voor nutriënten afkomstig uit de landbouw. De inzet van het convenant is gericht op het treffen van toereikende maatregelen om de huidige normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen via gebruiks- en/of gebiedsmaatregelen weg te nemen. Rijk, provincies, waterschappen en sectorpartijen werken hierin samen.

Voor het Vermindering van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw richt de provincie zich op de beheergebieden van Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard, Hoogheemraadschap Delfland, Hoogheemraadschap Rijnland, Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Rivierenland en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Stimuleren van natuurvriendelijke inrichting en beheer van regionale watergangen
De provincie stimuleert de ecologische inrichting en het beheer van watergangen door agrariërs en waterbeheerders. Zij voorziet in subsidies als onderdeel van een regionale invulling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Een ecologische inrichting van watergangen verhoogt de waterkwaliteit. Om de effectiviteit van de financiële middelen te verbeteren werkt de provincie samen met medeoverheden en agrarische collectieven.

Aanleg natuurvriendelijke oevers (NVO's)
De provincie stimuleert het aanleggen en beheren van natuurvriendelijke oevers door middel van diverse subsidieregelingen. Voor NVO's binnen de contouren van het natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt de mogelijkheid onderzocht of de inrichting vanuit de ZH-PLG maatregel Kwaliteitsimpuls NNN en met middelen die vrijkomen via het GLB 2028-2034 kunnen worden gefinancierd.

In samenwerking met de waterschappen en lokale partners werkt de provincie binnen de NNN-opgave en via de ZH-PLG gebiedsprocessen aan de natuurlijke inrichting van watergangen. Hiermee worden ecosystemen versterkt, waardoor de lokale flora en fauna een diverser en geschikter habitat krijgen. Voor een robuust ecosysteem heeft het de voorkeur om NVO-projecten zo veel mogelijk te clusteren binnen natte ecologische zones en aan te sluiten bij groenblauwe dooradering (GBDA). De provincie kijkt samen met de waterschappen waar in gezamenlijkheid NVO's gerealiseerd kunnen worden.

Beheer en onderhoud ecologische watergangen
De provincie subsidieert Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Deze middelen zijn afkomstig vanuit Europa, het Rijk, de waterschappen en de provincie. De provincie kent deze middelen toe aan agrarische collectieven voor beheermaatregelen en onderhoud van ecologische watergangen. Om de impact te vergroten gaat wil de provincie de investeringsmiddelen van het Rijk voor natuurlijke inrichting vanuit het ANLb koppelen aan de middelen voor niet-productieve investeringen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) die ingezet worden voor natuurlijke inrichting.

De provincie draagt daarnaast bij aan de verdere professionalisering van agrarische collectieven voornamelijk via het beschikbaar stellen van middelen. Zij maakt afspraken over gezamenlijke financiering van indexatie van ANLb-tarieven met het relevante waterschap. Ten slotte stelt zij voorwaarden op voor de subsidieregelgeving middels een bestuursovereenkomst met de waterschappen over inrichting en financiering van het beheer dat gericht is op de verbetering van waterkwaliteit.

De provincie stimuleert natuurvriendelijke inrichting en beheer van regionale watergangen in de beheergebieden van Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard, Hoogeemraadschap Delfland, Hoogeemraadschap Rijnland, Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Rivierenland en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Voor het beheergebied van Hoog heemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard levert de provincie een bijdrage aan het ontwikkelingsbeheer van oevers in nieuw ingerichte natuurgebieden. Ontwikkelingsbeheer is (tijdelijk) nodig vanwege de voedselrijke uitgangssituatie. De uitvoering is een gedeelde verantwoordelijkheid van provincie en waterschap.

Versterken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) indirecte lozingen

De provincie intensiveert de uitvoering van de VTH-taken voor indirecte lozingen waarvoor zij bevoegd gezag is. Daarnaast geeft de provincie uitvoering aan de provinciale coördinatierol/-taak op het gebied van VTH voor indirecte lozingen waarvoor de gemeenten het bevoegd gezag zijn. De EU-richtlijn industriële emissies, de KRW en de richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid en inzake de voorkoming en beheersing van oppervlaktewaterverontreiniging vormen hierbij het (Europese) kader. Doel is minimalisatie van emissies van KRW-relevante en overige waterkwaliteitsrelevante stoffen.

De Provincie Zuid-Holland werkt aan de actualisatie van de VTH-taken in relatie tot indirecte lozingen van KRW-relevante en zeer zorgwekkende stoffen. In nauwe samenwerking met en gebruik makend van de informatie en deskundigheid van de vijf omgevingsdiensten die voor de provincie de VTH-taken uitvoeren, worden vergunningen voor het lozen van deze stoffen KRW-proof gemaakt. De vergunningen worden beoordeeld en indien nodig in overeenstemming gebracht met de geldende waterkwaliteitsdoelen en toepasselijke wettelijke beoordelingskaders.

Aanvullend op de eigen inzet is onder leiding van de provincie een aanpak met ketenpartijen tot stand gekomen. Voor KRW-doelbereik is immers meer nodig dan alleen het actualiseren van de eigen provinciale vergunningen en is een gezamenlijke aanpak met andere regionale overheden essentieel. Voor indirecte lozingen van bedrijven waarvoor de gemeente bevoegd gezag is, ligt de uitvoering van de VTH-taken bij de gemeente. Waterschappen zijn verantwoordelijk voor de werking van de zuiveringtechnische werken en hebben samen met Rijkswaterstaat een belangrijke rol bij het toezicht op de gevolgen voor de waterkwaliteit van de ontvangende oppervlaktewaterlichamen in hun beheer. Deelnemers aan de aanpak zetten zich in voor een steviger samenwerking bij VTH-taken met de ambitie om alle vergunningen voor de indirecte lozingen die mogelijk doelbereik in de weg staan, te bezien en indien nodig te herzien. De vergunningen voor indirecte lozingen die, gezien de aard en omvang van de lozing, de geloosde stoffen en de toestand van het ontvangende waterlichaam, een relevant risico vormen voor het behalen van onder meer de waterkwaliteitsdoelen, worden als eerste beoordeeld. Daarna worden de overige vergunningen beoordeeld waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

In de herziene KRW zijn nieuwe milieukwaliteitsnormen opgenomen, waaronder normen voor een groep van 25 PFAS. De vergunningverlening wordt hierop aangepast. Het doel is om in 2036 alle vergunningen actueel te hebben en uiterlijk in 2039 te voldoen aan de Europese milieukwaliteitsnormen voor deze stoffen. Voor PFAS geldt een minimalisatieplicht, wat inhoudt dat lozingen van PFAS zoveel mogelijk moeten worden voorkomen en, als dat niet mogelijk is, zo ver mogelijk moeten worden beperkt. De resultaten van het lopend onderzoek vanuit het Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI), het project PFASEOUT, worden benut voor nadere beleidsontwikkeling. Dit project richt zich op het aantonen, verwijderen en afbreken van zowel lange- als korte keten-PFAS uit verschillende waterstromen.

Ook bedrijven hebben op het gebied van indirecte lozingen een eigen verantwoordelijkheid. Met VNO-NCW en MKB-Nederland worden krachten gebundeld om het laagdrempeliger te maken voor bedrijven om zelfstandig inzicht te krijgen in hun lozingssituatie en te toetsen of zij voldoen aan de eisen van de KRW.
De provincie intensiveert de uitvoering van VTH-taken voor indirecte lozing in de beheergebieden van Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard, Hoogheemraadschap Delfland, Hoogheemraadschap Rijnland, Waterschap Hollandse Delta en Waterschap Rivierenland.

5.3.2.2 Aanwijzen zwemlocaties en beschermen van zwemmers

Wat gaat de provincie doen?

De provincie heeft rondom zwemwater een aantal wettelijke taken die zij uitvoert of laat uitvoeren door de Omgevingsdienst Midden-Holland. Het gaat om het jaarlijks aanwijzen van zwemlocaties in oppervlaktewater en vaststellen van het badseizoen, de controle van de zwemwaterlocaties op veiligheid en hygiëne, te nemen

beheersmaatregelen om te voorkomen dat zwemmers worden blootgesteld aan risico's (bijvoorbeeld het afgeven van een negatief zwemadvies of het instellen van een zwemverbod) en de communicatie hierover.

Rol
Rechtmatige provincie

Nadere uitwerking
De provincie stelt jaarlijks voor aanvang van het zwemseizoen een lijst met officiële zwemlocaties in oppervlaktewater en de duur van het badseizoen vast. Alle aangewezen zwemlocaties in oppervlaktewater worden gecontroleerd op veiligheid, hygiëne en zwemwaterkwaliteit. De provincie laat de controle op veiligheid en hygiëne uitvoeren door de Omgevingsdienst Midden-Holland. De zwemwaterkwaliteit wordt gemonitord door de waterbeheerders. Zij inventariseren ook mogelijke bronnen van verontreiniging en nemen, binnen hun verantwoordelijkheden, het initiatief voor maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit.

Potentiële nieuwe zwemwaterlocaties, die in de meeste gevallen worden aangedragen door een gemeente, worden voor aanwijzing zorgvuldig beoordeeld door de provincie, Omgevingsdienst Midden-Holland en de waterbeheerder. Daarbij wordt gelet op het aantal zwemmers, de bereikbaarheid, conflicterende functies, beheer, veiligheid en waterkwaliteit.

De provincie is bevoegd om een waarschuwing of negatief zwemadvies af te geven, of een zwemverbod in te stellen als de zwemwaterkwaliteit, veiligheid of hygiëne onvoldoende is. Daarbij hoort ook communicatie over de genomen maatregel. Dat gebeurt via borden op de zwemlocatie en de website zwemwater.nl. Zowel het instellen van de maatregel als de communicatie daarover wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Midden-Holland.

Door klimaatverandering neemt de behoefte aan verkoeling toe, maar staat ook de kwaliteit van het zwemwater onder druk. Een groot deel van de Zuid-Hollandse zwemlocaties is vanwege natuurlijke omstandigheden gevoelig voor blauwalgen. Blauwalgen gedijen bij voedselrijkdom, warmte en beperkte doorspoeling. Voedselrijkdom heeft vaak een natuurlijke oorzaak, zoals veenbodem, maar komt ook door bemesting van agrarische gronden. Klimaatverandering leidt tot hogere watertemperaturen en beperkte mogelijkheid voor doorspoeling. De waterschappen hebben een inspanningsverplichting om blauwalgen te voorkomen, maar zien de opgave groter worden door klimaatverandering. De provincie stelt subsidie beschikbaar voor maatregelen om de kwaliteit van zwemlocaties te verbeteren. Daaronder vallen onder andere maatregelen om blauwalgen te bestrijden en maatregelen om verontreiniging door ganzen te voorkomen.

In 2023 zijn alle Zuid-Hollandse zwemlocaties gescreend op PFAS. Op drie zwemlocaties is destijds een overschrijding van de advieswaarde geconstateerd en is onderzoek uitgevoerd naar de bron van de verontreiniging. In overleg met de waterschappen en de beheerder blijven deze locaties gecontroleerd worden op PFAS en worden passende maatregelen genomen om de waterkwaliteit te verbeteren en om te voorkomen dat zwemmers worden blootgesteld aan gezondheidsrisico’s.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

Grondwaterkwantiteit en -kwaliteit

5.3.2.3 Realiseren goede grondwaterkwantiteit en -kwaliteit

Wat gaat de provincie doen?
De provincie werkt aan het realiseren en behouden van een goede grondwaterkwantiteit en -kwaliteit.
De provincie doet dit door het grondwater te beschermen, ongewenste beïnvloeding van het grondwatersysteem te voorkomen en waar nodig maatregelen te nemen om bestaande knelpunten en risico’s aan te pakken.

De Kaderrichtlijn Water (KRW), de Grondwaterrichtlijn en het Besluit kwaliteit leefomgeving vormen

hiervoor het wettelijke kader. De provincie geeft hier invulling aan via beleid, regelgeving, vergunningverlening, monitoring, onderzoek en gebiedsgerichte maatregelen. De provincie richt zich daarbij primair op de milieudoelstellingen voor grondwater in de KRW:

- het bereiken en behouden van een goede kwantitatieve toestand van het grondwater;
- het bereiken en behouden van een goede chemische toestand van het grondwater;
- het voorkomen van achteruitgang van de toestand van grondwaterlichamen;
- het ombuigen van significante en aanhoudende negatieve stijgende trends in het grondwater;
- het voorkomen en beperken van de inbreng van verontreinigende stoffen in het grondwater;
- het beschermen van grondwater dat bedoeld is voor menselijke consumptie.

In het verlengde van deze doelstellingen, richt de provincie zich op bescherming van grondwater dat van belang is voor grondwaterafhankelijke natuur en grondwaterafhankelijke oppervlaktewateren, op het voorkomen en beperken van negatieve effecten van grondwateronttrekkingen, infiltraties en andere activiteiten op de grondwaterkwantiteit en -kwaliteit; en op het tijdig signaleren en aanpakken van ontwikkelingen die de kwaliteit of beschikbaarheid van grondwater op langere termijn kunnen bedreigen.

De beleidsmatige uitgangspunten voor de bescherming van de grondwaterkwaliteit zijn uitgewerkt in het Beleidskader grondwaterkwaliteit (bijlage D bij het RWP). Dit beleidskader bepaalt wanneer een bodem- of grondwaterverontreiniging de KRW-doelen bedreigt en wanneer dit aanleiding geeft tot het vaststellen van maatregelen ter uitvoering van de KRW en GWR. Het beleid voor activiteiten die invloed hebben op de grondwaterkwantiteit en -kwaliteit is uitgewerkt in het Operationeel grondwaterbeleid (bijlage B bij het RWP). Nieuw is bijlage C bij het RWP, het Beleidskader infiltratie. De juridisch bindende regels zijn opgenomen in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. De voorliggende maatregel beschrijft vooral de aanvullende provinciale inzet om deze kaders uit te voeren, verder te ontwikkelen en waar nodig aan te vullen.

De provincie werkt daarnaast aan kennisontwikkeling over het grondwatersysteem en gebruikt deze kennis om beleid en maatregelen gericht in te zetten. Daarbij is aandacht voor onder meer klimaatverandering, verzilting, grondwatervergrijzing, nieuwe en opkomende stoffen, grondwateronttrekkingen en de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen onder andere in de ondergrond.

Waar onderzoek of monitoring laat zien dat bestaande maatregelen onvoldoende zijn, ontwikkelt de provincie samen met partners aanvullende handelingsperspectieven en maatregelen.

Rol
Presterende, rechtmatige en samenwerkende provincie

Nadere uitwerking
De provincie heeft vanuit de KRW en de Omgevingswet een eigen verantwoordelijkheid voor het beschermen en beheren van het grondwater en voor het realiseren van de grondwaterdoelen. Zij zet daarvoor haar juridische instrumenten in en voert haar vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken uit waar zij bevoegd gezag is.

Tegelijkertijd kan de provincie de grondwaterdoelen niet alleen realiseren. De toestand van het grondwater wordt beïnvloed door activiteiten en ontwikkelingen van verschillende overheden, bedrijven, terreinbeheerders en andere gebruikers van de ondergrond. De provincie werkt daarom samen met waterschappen, gemeenten, het Rijk, drinkwaterbedrijven, omgevingsdiensten, natuurbeheerders, kennisinstellingen en andere gebiedspartners.

Waar nodig treedt de provincie zelf op door onderzoek uit te voeren, maatregelen te ontwikkelen en uit te voeren, beleid of regelgeving aan te passen of partijen bij elkaar te brengen. Waar de belangrijkste beïnvloedingsmogelijkheden bij andere partijen liggen, agendeert de provincie het vraagstuk bij de daarvoor verantwoordelijke overheden en beoogt zij samen te werken aan een oplossing.

Beschermen en beheren van het bodem- en grondwatersysteem
De provincie werkt aan een samenhangende bescherming en beheer van het bodem- en grondwatersysteem. Daarbij worden de functies en eigenschappen van het grondwatersysteem betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen onder andere bij ontwikkelingen in de ondergrond.

De provincie benut hiervoor kennis over de opbouw en werking van het grondwatersysteem en betrekt grondwater bij keuzes over onder meer bodemgebruik, energietransitie, klimaatadaptatie, ruimtelijke ontwikkeling en andere ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor de ondergrond.

Het beschermen en beheren van het bodem- en grondwatersysteem is mede van belang voor het behalen van de KRW-doelen voor grondwater.

Duurzaam benutten van grondwater voor bodemenergie[4]
De provincie zet zich in voor een duurzaam gebruik van de ondergrond voor de energietransitie, zonder dat dit leidt tot onaanvaardbare risico's voor de grondwaterkwaliteit, grondwaterkwantiteit, (toekomstige) drinkwaterproductie, grondwaterafhankelijke natuur en andere functies van het grondwatersysteem.

De provincie verkent, in haar rol als bevoegd gezag voor open bodemenergiesystemen, onder welke voorwaarden het rendement van open bodemenergiesystemen kan worden verhoogd. Daarbij onderzoekt de provincie in overleg met initiatiefnemers onder meer de wenselijkheid en haalbaarheid van rendementsverhoging in bestaande systemen, waaronder een eventuele verruiming van de toepasselijke temperatuurgrens. Voor zover dit binnen de landelijke regels past, ontwikkelt de provincie waar nodig aanvullend beleid, beoordelingskaders of regels.

De provincie onderzoekt en volgt daarnaast de mogelijke gevolgen van warmteopslag voor de chemische kwaliteit van het grondwater en, waar relevant, voor grondwaterafhankelijke functies en ecosystemen. De resultaten worden benut bij de verdere ontwikkeling van het vergunningenbeleid en de beoordeling van nieuwe ontwikkelingen.

Voor toepassingen met hogere temperaturen ontwikkelt de provincie een handelingskader voor de beoordeling van of advisering over vergunningaanvragen voor Midden-Temperatuuropslag en Hoge Temperatuuropslag. Daarbij wordt bezien onder welke voorwaarden deze vormen van warmteopslag mogelijk zijn zonder afbreuk te doen aan de bescherming van het grondwater en grondwaterafhankelijke functies.

In grondwaterbeschermingsgebieden, waar open bodemenergiesystemen niet zijn toegestaan, denkt de provincie bij de verduurzaming van de energievoorziening mee over passende alternatieven.

Duurzaam omgaan met grondwateronttrekkingen
Grondwateronttrekkingen kunnen lokaal of regionaal leiden tot negatieve effecten op de waterbalans, stijghoogten, grondwaterafhankelijke natuur, verzilting, bodemdaling en de verspreiding van grondwaterverontreinigingen. De provincie werkt daarom samen met de waterschappen aan een duurzaam beheer van grondwateronttrekkingen.

De provincie gebruikt de beschikbare registratie-, monitoring- en onderzoeksgegevens om gebieden te identificeren waar sprake is van een verhoogde druk op het grondwatersysteem. Voor deze zogenoemde onttrekkingshotspots kunnen waterbalansen worden opgesteld en kan, indien nodig, aanvullende of structurele monitoring worden ingericht om de effecten van grondwateronttrekkingen nauwkeuriger te volgen. Voor kwetsbare gebieden en onttrekkingshotspots wordt vervolgens in de planperiode, waar nodig op basis van genoemd onderzoek, nader onderzocht welke aanvullende maatregelen in het omgevingsprogramma nodig zijn om negatieve effecten op de waterbalans, grondwaterstanden en stijghoogten, grondwaterafhanke-

4 Een vergelijkbare aanpak als in deze paragraaf geschetst, geldt ook voor aquathermie. De provincie zet zich in voor verduurzaming van de energievoorziening. Tegelijk mag dit niet leiden tot voorkómen van doelbereik cq. belemmeren van het voldoen aan de omgevingswaarden voor water.

lijke functies en de mogelijke verspreiding van verontreinigingen te voorkomen of mitigeren.
De provincie verkent daarnaast de noodzaak, effectiviteit en toepasbaarheid van **regionale grondwateronttrekkingsplafonds**. Als uit deze verkenning blijkt dat aanvullende begrenzing noodzakelijk en uitvoerbaar is om structurele kwantitatieve overbelasting van grondwaterlichamen of delen daarvan te voorkomen, werkt de provincie toe naar het instellen van dergelijke plafonds.

De provincie stelt haar handelingskader voor het voorkomen van verspreiding van grondwaterverontreinigingen door grondwateronttrekkingen beschikbaar aan waterschappen, gemeenten en omgevingsdiensten. De toepassing hiervan wordt in de praktijk getest en verder ontwikkeld, zodat het kan worden gebruikt bij de beoordeling van onttrekkingsactiviteiten.

Verantwoord infiltreren mogelijk maken
Met het (nieuwe) beleidskader infiltratie, zoals opgenomen in bijlage C, beoogt de provincie verantwoord infiltreren in de praktijk mogelijk te maken. Europees en/of landelijk niveau ontbreekt het aan toetsingswaarde voor enkele niet-genormeerde stoffen in infiltratiewater. Met dit kader maakt de provincie beleidsmatige keuzes voor te hanteren toetsingswaarden. Met deze kaders creëert de provincie duidelijkheid voor bevoegd gezagen bij de beoordeling van vergunningaanvragen voor infiltraties in Zuid-Holland.

Terugdringen van fosfaatbelasting
De provincie werkt aan het terugdringen van de fosfaatbelasting van het grondwater. Dit gebeurt op basis van inzicht in de herkomst, omvang en beïnvloedbaarheid van de belasting.

Voor het grondwaterlichaam **Deklaag Rijn-West** is fosfaat een specifiek aandachtspunt vanwege de overschrijding van de KRW-norm. Daarnaast zijn binnen **Duin Rijn-West** gebieden aanwezig waar verhoogde fosfaatconcentraties aanleiding geven tot nader onderzoek en maatregelen.

De provincie werkt samen met de andere provincies in Rijn-West en met gemeenten, waterschappen, drinkwaterbedrijven en andere gebiedspartners aan het bepalen van de bronnen van fosfaat en aan effectieve en proportionele maatregelen.

In de aandachtsgebieden wordt de aanpak afgestemd op de lokale bronnen. In stedelijk gebied kan bijvoorbeeld worden gekeken naar lekkende riolering, riooloverstorten, historische belasting, voormalig glastuinbouwgebruik, bemesting van openbaar en particulier groen en stedelijke ontwatering. In de regio Hillegom-Lisse ligt de nadruk onder meer op de relatie met historische en huidige bollenteelt.

Waar de provincie invloed kan uitoefenen worden concrete maatregelen in het omgevingsprogramma ontwikkeld en uitgevoerd. Waar de belangrijkste oorzaken buiten de provinciale bevoegdheden liggen, gebruikt de provincie de onderzoeksresultaten om samen met de verantwoordelijke partijen maatregelen te ontwikkelen. Daarbij wordt ook beoordeeld of de resterende fosfaatbelasting leidt tot een significant risico voor KRW-oppervlaktewaterlichamen.
Bescherming van grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden
De provincie beschermt grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden door de geohydrologische condities die nodig zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen mee te nemen in de Natura 2000-beheerplannen.

Waar relevant neemt de provincie in de beheerplannen geohydrologische instandhoudingsmaatregelen op die gericht zijn op de grondwaterkwantiteit en -kwaliteit die noodzakelijk zijn voor habitattypen en soorten. De grondwatermonitoring in deze gebieden wordt benut om te beoordelen of de hydrologische condities op orde zijn en of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Onderzoek naar effecten van klimaatverandering
De provincie onderzoekt de effecten van klimaatverandering op de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit en de mogelijke gevolgen daarvan voor het behalen van de KRW-doelen.

Samen met waterschappen, kennisinstellingen en drinkwaterbedrijven wordt gewerkt aan een actueel en gebiedsdekkend beeld van de verwachte effecten van klimaatverandering op het grondwatersysteem. Hierbij is onder meer aandacht voor veranderingen in aanvulling van het grondwater, droogte, verdroging, verzilting, grondwaterkwaliteit en de beschikbaarheid van grondwater voor functies die daarvan afhankelijk zijn. De resultaten worden gebruikt om klimaatrisico's voor grondwater expliciet mee te nemen bij toekomstige beleidskeuzes, ook buiten het domein van water en bodem.

Risico's van verzilting
De provincie werkt aan het voorkomen, beperken en waar mogelijk vertragen van de negatieve gevolgen van verzilting van grondwater.

Naast het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van verzilting via de provinciale monitoring, onderzoekt de provincie welke gevolgen verzilting heeft voor aanwezige ruimtelijke en maatschappelijke functies, zoals landbouw, natuur, recreatie, wonen en bedrijvigheid. Op basis hiervan worden risicogebieden verder geconcretiseerd en wordt bepaald waar aanvullende adaptatie of beleidsmatige sturing nodig is.

De provincie koppelt het vraagstuk van verzilting aan bestaande programma's en gebiedsprocessen en werkt aan de integratie van de verschillende aandachtsgebieden in een bredere provinciale verziltingsstrategie. Afhankelijk van de lokale situatie kan hierbij bijvoorbeeld worden gedacht aan peilopzet op strategische locaties, het realiseren van zoetwaterbuffers en het stimuleren van meer zoutresistente teelten.

Voorkomen en beperken van grondwatervergrijzing
De provincie geeft invulling aan het KRW-principe **prevent & limit** door verdere achteruitgang van de chemische kwaliteit van het grondwater zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken.

Daarbij richt de provincie zich specifiek op grondwatervergrijzing: de voortschrijdende, sluimerende negatieve beïnvloeding van de chemische kwaliteit van grondwater tot steeds grotere diepte. De provincie onderzoekt de bronnen en routes van milieuvreemde stoffen en ontwikkelt op basis daarvan handelingsperspectieven.

Hierbij is bijzondere aandacht voor nieuwe en opkomende stoffen en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), waaronder PFAS. Onderzoek naar bronnen en verspreiding wordt waar nodig gekoppeld aan aanvullende signaleringsmonitoring en aan de beoordeling van risico's van land- en bodemgebruik.

De provincie vertaalt de resultaten van deze onderzoeken gedurende de planperiode naar mogelijke aanvullende maatregelen en provinciale sturingsinstrumenten. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op het voorkomen van emissies bij de bron of op het gebruik van milieubelastende bouwstoffen binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders en bevoegdheidsverdeling.

Kennisontwikkeling en innovatie
Kennisontwikkeling ondersteunt de uitvoering van het grondwaterbeleid. De provincie ontwikkelt en benut kennis over het functioneren van het grondwatersysteem en over de effecten van nieuwe ontwikkelingen en activiteiten op grondwater.

Daarbij is onder meer aandacht voor:
- nieuwe en opkomende stoffen en ZZS;
- de effecten van klimaatverandering;
- verzilting en zoet-zoutgrensvlakken;
- grondwateronttrekkingen en infiltratie;
- effecten van ontwikkelingen in de ondergrond;
- de relatie tussen bodemgebruik en grondwaterkwaliteit;
- innovatieve monitoring- en analysetechnieken;
- modellering en toepassing van 3D-informatie over de ondergrond.

De provincie werkt hierbij samen met kennisinstellingen, andere overheden, drinkwaterbedrijven en marktpartijen. Nieuwe kennis wordt benut om beleid, regelgeving, monitoring en maatregelen verder te verbeteren.

Werkingsgebied
Deze maatregel geldt voor de gehele provincie Zuid-Holland.

5.3.2.4 Monitoren grondwaterkwantiteit en -kwaliteit

Wat gaat de provincie doen?
Ter uitvoering van haar wettelijke verantwoordelijkheden binnen het KRW-monitoringsprogramma monitort de provincie de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater. Op basis van de meetresultaten wordt de toestand van grondwaterlichamen beoordeeld en worden trends in de concentraties van verontreinigende stoffen vastgesteld. De resultaten worden gebruikt voor de beoordeling van het KRW-doelbereik en maken het mogelijk om significante en aanhoudende stijgende trends tijdig te signaleren. Als daartoe aanleiding is, kan de provincie aanvullende maatregelen inzetten of nader onderzoek uitvoeren ter ondersteuning van het bereiken van de KRW-doelen.

De provincie breidt waar nodig de monitoring van grondwaterkwaliteit en -kwantiteit uit om negatieve trends tijdig in beeld te krijgen en om de effecten van ontwikkelingen en maatregelen te volgen. Dit stelt de provincie in staat om zo gericht mogelijk maatregelen in te zetten en waar nodig bij te sturen.

Bij de uitvoering van de monitoring werkt de provincie nauw samen met waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven, natuurbeheerders, omgevingsdiensten, kennisinstellingen, andere provincies, het Rijk en het RIVM. Waar mogelijk stemt de provincie de monitoring af op bestaande monitoringsactiviteiten en maakt zij gebruik van beschikbare gegevens van samenwerkingspartners.

Rol
Presterend

Nadere uitwerking
De beoordeling van de toestand en trends wordt uitgevoerd volgens het Protocol voor toestand- en trendbeoordeling van grondwaterlichamen KRW (versie september 2019). Dit protocol beschrijft de wijze waarop de toestand van grondwaterlichamen wordt beoordeeld aan de hand van zes testen: drie generieke testen voor het gehele grondwaterlichaam en drie locatiespecifieke testen voor kwetsbare locaties binnen het grondwaterlichaam.

De drie generieke testen vormen samen het oordeel voor het gehele grondwaterlichaam en bestaan uit:
- de waterbalanstest;
- de beoordeling chemische toestand, inclusief trendanalyse;
- de test op intrusies van zout water.

De drie locatiespecifieke testen voor kwetsbare locaties binnen het grondwaterlichaam zijn:
- de test voor van grondwaterafhankelijke oppervlaktewateren;
- de test voor van grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen;
- de test voor winningen van water bestemd voor menselijke consumptie (‘drinkwatertest’).

De resultaten van deze testen voor de grondwaterlichamen in Zuid-Holland zijn opgenomen in de KRW-bijlage.

De provincie monitort meer stoffen en op meer locaties dan op grond van de KRW noodzakelijk is. Hiermee wil de provincie tijdig een beeld krijgen in de aanwezigheid en verspreiding van met name opkomende stoffen, zoals PFAS en resten van (dier)geneesmiddelen. Waar ontwikkelingen of onderzoeksresultaten daartoe aanleiding geven, wordt aanvullende en meer gerichte monitoring ingezet. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op risico’s op verzilting, grondwatervergrijzing, effecten van grondwateronttrekkingen of belasting met fosfaat.

Aanvullende trendbeoordelingen
De methode voor het uitvoeren van aanvullende trendbeoordelingen is onderdeel van het monitoringsprogramma kaderrichtlijn water dat door de provincie op grond van artikel 11.28 derde lid onder b. van het Besluit kwaliteit leefomgeving vastgesteld wordt. De provincie voert de aanvullende trendbeoordelingen uit voor concentraties van verontreinigende stoffen uit bestaande verontreinigingspluimen die een risico kunnen vormen voor de KRW-doelen voor het grondwaterlichaam, maar waarvan het effect nog niet is beoordeeld.

Onder de voormalige Wet bodembescherming (ingetrokken bij inwerkingtreding van de Omgevingswet) zijn al veel verontreinigingspluimen onderzocht en is beoordeeld welke risico's deze verontreinigingen met zich meebrengen. Om ook zicht te krijgen op nog onbekende bestaande verontreinigingspluimen, zet de provincie in op het delen en ontsluiten van bodem- en grondwaterinformatie die beschikbaar komt uit bodemonderzoeken of grondwaterkwaliteitsmetingen die worden uitgevoerd in het kader van activiteiten waarvoor op grond van het omgevingsplan, de waterschapsverordening of de provinciale omgevingsverordening onderzoek of monitoring is voorgeschreven, bijvoorbeeld bij bouwen. De provincie maakt hierover afspraken met gemeenten en waterschappen. Wanneer uit het bestaande grondwatermeetnet aanwijzingen naar voren komen voor een nog onbekende verontreiniging die een bedreiging kan vormen voor de KRW-doelen, voert de provincie aanvullende trendbeoordelingen uit.

De aanvullende trendbeoordelingen en signaleringsmonitoring worden waar relevant benut om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van grondwatervergrijzing: de voortschrijdende, sluimerende beïnvloeding van de chemische kwaliteit van grondwater die zich tot steeds grotere diepte kan voortzetten. Daarbij richt de provincie zich onder meer op opkomende stoffen en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), waaronder PFAS. Waar mogelijk wordt de monitoring gekoppeld aan onderzoek naar bronnen en mogelijke handelingsperspectieven om verdere vergrijzing van het grondwater te voorkomen of te beperken.

Provinciedekkende meetnetten
De provincie beschikt over verschillende grondwatermeetnetten. Voor het KRW-monitoringprogramma beheert de provincie twee provinciedekkende meetnetten:
- het Primair Meetnet grondwaterstanden en stijghoogten, gericht op de monitoring van de waterbalans;
- het Meetnet Grondwaterkwaliteit, gericht op de monitoring van de grondwaterkwaliteit.

Om het inzicht in de toestand en trends van grondwater verder te vergroten, breidt de provincie de bestaande monitoring uit en richt zij aanvullende meetnetten in. Het gaat onder meer om:
- een beleidsmeetnet Verdroging, Verzuring en Vermesting, gericht op het volgen van ontwikkelingen in de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit die relevant zijn voor deze thema's;
- een Meetnet Intrusie, gericht op het monitoren van verzilting van grondwater, met name in de overgangsgebieden tussen zoete en zoute grondwaterlichamen, op de Zuid-Hollandse eilanden en in de Duin- en Bollenstreek;
- een verkennend beleidsmeetnet Veenweide, gericht op het volgen van de effecten van peilbeheer en vernattingsmaatregelen, zoals waterinfiltratiesystemen (WIS), op grondwaterstanden in voor bodemdaling gevoelige veenweidegebieden.

Voor het Meetnet Intrusie verkent de provincie samen met de waterschappen, in het verlengde van het FRESHEM-NL-onderzoek, de mogelijkheden van innovatieve monitoringstechnieken, zoals drone-observaties, om veranderingen in zoet-zoutgrensvlakken beter in beeld te brengen.

Daarnaast verkent de provincie de informatiebehoefte ten aanzien van het provinciale lozingsbeleid voor brijn. Waar nodig richt de provincie in de Greenports in het tweede watervoerend pakket een meetnet in om de effecten van dit beleid op het grondwatersysteem te monitoren.

Specifieke meetnetten en gebiedsgerichte monitoring
De provincie heeft ook toegang tot gegevens uit gebiedsspecifieke grondwatermeetnetten die voor andere doeleinden worden gebruikt. Deze meetnetten zijn ingericht voor een specifiek project, beheerdoel,

onderzoek of gebiedsontwikkeling en zijn doorgaans van tijdelijke aard. Een voorbeeld daarvan is het Meetnet Delft-Noord, waarmee de effecten van de afbouw van een grootschalige grondwateronttrekking worden gevolgd. De gemeente rapporteert periodiek over de effecten van deze afbouw aan de Omgevingsdienst Haaglanden, die namens de provincie de VTH-taken uitvoert.

Naast de primaire meetnetten van de provincie zijn er secundaire en tertiaire meetnetten van gemeenten, waterschappen, drinkwaterbedrijven en natuurbeheerders. Deze meetnetten hebben doorgaans een lokaal en/of operationeel doel. Gegevens van bronhouders (doorgaans overheden) worden vanaf 2022 publiek beschikbaar gesteld via de Basisregistratie Ondergrond (BRO).

De provincie benut deze aanvullende meetgegevens waar relevant voor de beoordeling van de toestand en trends van het grondwater en voor gebiedsgerichte analyses. Specifieke monitoringsprogramma's kunnen worden ingezet voor gebieden waar grondwateronttrekkingen mogelijk significante effecten hebben op de waterbalans, stijghoogten, verzilting, bodemdaling of de chemische toestand van het grondwater.

De provincie gebruikt de beschikbare registratie-, monitoring- en onderzoeksgegevens om gebieden te identificeren waar sprake is van een verhoogde druk op het grondwatersysteem. Voor deze zogenoemde onttrekkingshotspots kunnen waterbalansen worden opgesteld en kan, indien nodig, aanvullende of structurele monitoring worden ingericht om de effecten van grondwateronttrekkingen nauwkeuriger te volgen.

Daarnaast volgt de provincie de hydrologische toestand van grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden. Daarbij wordt zowel de kwantiteit als de kwaliteit van het grondwater gevolgd, voor zover deze relevant zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gebieden.

Monitoring in relatie tot specifieke grondwatervraagstukken
De provinciale grondwatermonitoring wordt daarnaast benut en waar nodig uitgebreid voor specifieke vraagstukken die van belang zijn voor het bereiken van de KRW-doelen.

Bij fosfaatbelasting wordt gerichte monitoring ingezet om de herkomst, omvang en ontwikkeling van fosfaatconcentraties beter in beeld te brengen. In het grondwaterlichaam Deklaag Rijn-West en in specifieke aandachtsgebieden binnen Duin Rijn-West, waaronder het stedelijk gebied van Den Haag en de regio Hillegom-Lisse, kan aanvullende monitoring worden ingezet als onderdeel van brononderzoek en voor de beoordeling van de effectiviteit van maatregelen en de mogelijke risico's voor KRW-oppervlaktewaterlichamen.
De provincie onderzoekt daarnaast de effecten van klimaatverandering op grondwaterkwaliteit en -kwantiteit. De resultaten van deze onderzoeken worden benut om toekomstige monitoring en beleidskeuzes beter af te stemmen op verwachte veranderingen in het grondwatersysteem en de mogelijke gevolgen daarvan voor KRW-doelbereik.

Voor verzilting wordt de monitoring gericht op gebieden waar de grootste risico's worden verwacht. Het gaat hierbij onder meer om Voorne-Putten, Goeree-Overflakkee en de Duin- en Bollenstreek. Hierbij wordt de ontwikkeling van het zoutgehalte van het grondwater gevolgd en wordt waar relevant gebruikgemaakt van innovatieve monitoringstechnieken.

Inzicht in hoe het grondwater zich gedraagt in de ondergrond is van belang voor het beoordelen van de effecten van activiteiten en (ruimtelijke) ontwikkelingen. Daarom ontwikkelt de provincie samen met Deltares een Integraal Watermodel voor de provincie Zuid-Holland. Met dit grondwatermodel kunnen de effecten worden onderzocht van activiteiten, maatregelen en (autonome) ontwikkelingen, zoals grondwateronttrekkingen, bodemdaling, de energietransitie, klimaatverandering en ingrepen in de ondergrond. Zo heeft de provincie kaarten ontwikkeld die inzicht geven in de chlorideverdeling in de watervoerende pakketten. Een beter inzicht in het grondwater kan aanleiding geven tot uitbreiding van het provinciale grondwatermeetnet en tot toepassing van nieuwe technieken. Bij de modelontwikkeling wordt gebruik gemaakt van het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI). De provincie draagt bij aan de ontwikkeling van het NHI.

Kwaliteitsverbetering meetnetbeheer
De provincie werkt aan de verdere verbetering van de kwaliteit en het beheer van de grondwatermeetnetten. Deze verbeterslag omvat onder meer:

- het optimaliseren en waar nodig ombouwen van de meetopstellingen van het Primair Meetnet grondwaterstanden en stijghoogten naar een geautomatiseerd meetnet met telemetrie. Dit resulteert in realtime grondwaterdata;
- het uitbreiden en verbeteren van de datakwaliteitscontrole voor zowel kwantiteits- als kwaliteitsgegevens;
- een efficiënt databeheer in relatie tot dataopslag, -presentatie en -ontsluiting;
- het werken conform de landelijke richtlijn met de BRO-standaarden;
- het beter benutten en koppelen van gegevens uit provinciale, regionale en gebiedsspecifieke meetnetten;
- het waar mogelijk uniformeren en afstemmen van de monitoring met andere bronhouders, zodat gegevens gezamenlijk kunnen worden benut voor toestand- en trendbeoordelingen.

De provincie werkt hierbij samen met andere provincies, waterschappen, drinkwaterbedrijven, gemeenten, omgevingsdiensten, natuurbeheerders, kennisinstellingen en het Rijk en RIVM.

Werkingsgebied
Deze maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

Drinkwater

5.3.2.5 Het beschermen van drinkwaterbronnen

Wat gaat de provincie doen?
De provincie beschermt de bronnen voor drinkwaterproductie en vitale drinkwaterinfrastructuur om zo bij te dragen aan een duurzame en veilige drinkwatervoorziening tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De bescherming van bronnen voor drinkwaterproductie is nodig, omdat de ruimtelijke druk op drinkwaterbronnen toeneemt door boven- en ondergrondse activiteiten wat invloed kan hebben op de (grond)waterkwaliteit. Daarnaast staat de kwaliteit en beschikbaarheid van water door klimaatverandering en menselijke activiteiten onder druk, neemt de vraag naar drinkwater toe en is uitbreiding van drinkwaterbronnen complex.
De bronnen van drinkwater in de provincie zijn:

1. Directe inname van oppervlaktewater, al dan niet uit bekkens;
2. Indirecte inname van oppervlaktewater door infiltratie van rivierwater in de duinen en door inzijging van rivierwater in de oevers langs de rivieren de Lek en de Maas, waar grondwater wordt gewonnen (oevergrondwater);
3. Rechtstreekse winning uit het grondwater, met mogelijk ook brakwaterwinning in de toekomst.

De provincie hanteert vier typen deelgebieden binnen de grondwaterbeschermingsgebieden:

- Waterwingebieden;
- Grondwaterbeschermingszones;
- Boringsvrije zones;
- Aanvullende strategische voorraden (ASV).

De provincie heeft de bovenstaande typen grondwaterbeschermingsgebieden en de bij deze gebieden horende regelgeving opgenomen in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV). De activiteitenregels hebben tot doel het grondwater te beschermen en bepalen of en onder welke voorwaarden een milieubelastende activiteit in het grondwaterbeschermingsgebied mag worden verricht. Zo is bijvoorbeeld bepaald dat bodemenergiesystemen verboden zijn in alle vier typen grondwaterbeschermingsgebieden.

Rol
Rechtmatige overheid

Nadere uitwerking

Vitale drinkwaterinfrastructuur beschermen

De provincie beschermt de vitale drinkwaterinfrastructuur via de omgevingsverordening en planvorming. Hiermee geeft de provincie invulling aan haar taak op grond van de Drinkwaterwet om de openbare drinkwatervoorziening duurzaam veilig te stellen. De provincie Zuid-Holland beschermt de hoofdinfrastructuur van de publieke drinkwatervoorziening door middel van een instructieregel aan de gemeente om een beschermingszone in te stellen voor leidingen die behoren tot de vitale drinkwaterinfrastructuur. De gemeente draagt er zorg voor dat geen ontwikkelingen worden toegestaan die het functioneren, de instandhouding of de veiligheid van de drinkwatervoorziening kunnen belemmeren. Als een derde een activiteit wil uitvoeren binnen de beschermingszone van een leiding, wordt de initiatiefnemer gevraagd het desbetreffende drinkwaterbedrijf vroegtijdig bij de plannen te betrekken. Dit biedt tijd en ruimte om tot een gedragen plan te komen. De belangrijkste uitgangspunten in zo'n plan zijn: zo laag mogelijke maatschappelijke kosten en duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening.

Actualisatie gebiedsdossiers

In 2026 zijn de gebiedsdossiers geactualiseerd volgens de zes-jaarlijkse cyclus onder regie van de provincie. Voor alle twaalf winningen plus de vier gebieden voor Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) is een dossier opgesteld. In 2027 is ook het uitvoeringsprogramma gebiedsdossiers opgesteld met hierin uitvoeringsmaatregelen om de grondwaterbeschermingsgebieden goed te blijven beschermen. Aan deze maatregelen wordt de komende jaren invulling gegeven. Het doel van het gebiedsdossier is om inzichtelijk te maken wat nodig is om de drinkwaterbron veilig te stellen. Het gebiedsdossier bevat informatie over de potentiële bedreigingen voor de waterkwaliteit ter plaatse van de waterwinning, en daarmee over de opgave voor partijen om de winning duurzaam veilig te stellen.

Herijken grondwaterbeschermingsbeleid

De provincie constateert dat de opgave om alle gebruikers te blijven voorzien van goede kwaliteit en voldoende drinkwater steeds groter wordt. In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) zijn regels opgenomen voor milieubelastende activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden. Er wordt meer gebruik gemaakt van de bodem en ondergrond voor bijvoorbeeld de energietransitie. Veel van deze activiteiten zijn in grondwaterbeschermingsgebieden niet toegestaan. Er zijn signalen binnengekomen over de toepasbaarheid van sommige van de regels in de grondwaterbeschermingsgebieden. De provincie gaat het grondwaterbeschermingsbeleid in de ZHOV daarom herijken. Tevens blijft het een aandachtspunt om goed richting burgers, bedrijven en gemeenten te communiceren over de regels uit de ZHOV die gaan over de grondwaterbeschermingsgebieden.

Behoud van de kwaliteit van drinkwaterbronnen in relatie tot gewasbeschermingsmiddelen

De provincie werkt samen met drinkwaterbedrijven en waterschappen aan de verdere bescherming van grondwater voor drinkwater door verontreiniging door gewasbeschermingsmiddelen uit de omgeving te voorkomen. Dit gebeurt op basis van studies naar stoffen in grondwaterbeschermingsgebieden, bij drinkwaterwinningen en, voor zover relevant, in omliggende gebieden. Daarbij verkent zij, in samenhang met de Uitvoeringsagenda Landbouw 2025 - 2030 van de provincie, welke aanvullende maatregelen binnen haar bevoegdheden en in samenwerking met partners mogelijk en passend zijn.

Werkingsgebied

De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

5.3.2.6 Het verminderen van de (piek)drinkwatervraag

Wat gaat de provincie doen?

De provincie stelt een actieplan drinkwaterbesparing op. In het actieplan wordt onder andere invulling gegeven aan het stimuleren van (drink)waterbesparende maatregelen bij nieuwbouw en renovatie van bestaande bouw. Hierbij wordt ingezet op onderzoek, ondersteunen van pilots maar ook communicatie en bewustzijn van waterbesparende maatregelen. Ook wordt de bouwtafel Waterzuinige Wijk benut. De inzichten die de provincie verzameld worden opgenomen in het Convenant Toekomstbestendig bouwen.

Dit is een afspraak tussen de provincie en haar gemeenten om bij nieuwe projecten rekening te houden met drinkwater, maar ook onderwerpen zoals energiebesparing en hittestress.

Daarnaast stimuleert de provincie (drink)waterbesparende maatregelen bij grootzakelijk gebruikers.

Rol
Samenwerkende overheid

Nadere uitwerking
Om ook in de toekomst voldoende drinkwater beschikbaar te houden voor inwoners en bedrijven, is naast het ontwikkelen van nieuwe bronnen ook aandacht nodig voor de vraag van drinkwater en vermindering van piekbelasting. Daarvoor brengt de provincie samen met de drinkwaterbedrijven de ontwikkeling van de drinkwatervraag in beeld (binnen bandbreedtes). In de bestaande rolverdeling is drinkwaterbesparing een taak van de Rijksoverheid en de drinkwaterbedrijven. De provincie Zuid-Holland kan, aanvullend op die rolverdeling, bedrijven en inwoners stimuleren om drinkwater te vervangen voor een ander type water, zodat vraag en aanbod beter in balans komen. Het stimuleren van alternatieve waterbronnen in de bestaande bouw kan bijdragen aan bewustwording en een reductie van de drinkwatervraag. De effectiviteit van dergelijke maatregelen is echter beperkt zolang toepassing vrijwillig blijft en randvoorwaarden voor techniek, beheer, veiligheid en gezondheid nog onvoldoende zijn uitgewerkt. Voor een bredere toepassing van hemelwater-, grijswater- en andere alternatieve watersystemen zijn landelijke normen, duidelijke verantwoordelijkheden en een passend juridisch kader essentieel.

In nieuwbouw en renovatie liggen meer structurele kansen, omdat alternatieve watersystemen daar integraal kunnen worden meegenomen in ontwerp, aanleg en beheer. Ook voor zakelijk (drink)watergebruik zijn besparingsmogelijkheden denkbaar, bijvoorbeeld via pilots, subsidies en, indien juridisch mogelijk en proportioneel, via sturende instrumenten.
Om de doelstellingen uit het Nationaal plan van aanpak Drinkwaterbesparing te realiseren lobbyt de provincie bij het Rijk. Het gaat daarbij ook om het aanpassen van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) waarin meer ruimte gecreëerd kan worden voor het toepassen van regenwater- en grijswatersystemen.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

5.3.2.7 Verlenen vergunningen voor drinkwaterwinning

Wat gaat de provincie doen?
De provincie verkent samen met de drinkwaterbedrijven in hoeverre de wincapaciteit voor drinkwaterproductie kan worden vergroot. Hoewel de bronkeuze (type bron en locatie) in eerste instantie bij de drinkwaterbedrijven ligt, raakt de bronkeuze de wettelijke taak van de provincie om de drinkwatervoorziening voor huishoudens te beschermen en duurzaam veilig te stellen. Het ontwikkelen van nieuwe (brak)grondwaterwinningen krijgt steeds meer te maken met technische, financiële en ruimtelijke beperkingen. Soms is iets technisch mogelijk, maar zijn de kosten erg hoog of ontbreekt de ruimte omdat andere ruimtevragers ook belangrijk worden gevonden (bijvoorbeeld werken, wonen of landbouw). Of omdat deze ruimte nodig is om te voldoen aan de randvoorwaarden voor werken, wonen en landbouw (bijvoorbeeld bereikbaarheid, energie of klimaatadaptatie).

Het toepassen van alternatieve drinkwaterbronnen (zoals RWZI-effluent of ontzilting) bieden op korte termijn geen volledige oplossing vanwege de hoge energiebehoefte, grote investeringskosten en milieueffecten door reststromen. Daardoor kan drinkwaterbeschikbaarheid in de toekomst een belemmering gaan vormen voor bedrijvigheid/industrie en woningbouw of een verdere uitbreiding daarvan. Dit kan vragen om een prioritering tussen bedrijvigheid/industrie en woningbouw.

De provincie is het bevoegde gezag voor de vergunningverlening voor nieuwe grondwaterwinningen en wijziging van bestaande grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening. Als beoordelingskader heeft de provincie het Operationeel Grondwaterbeleid ontwikkeld (zie bijlage B). Bij de beoordeling

worden de effecten op onder meer verzilting, grondwaterkwantiteit en -kwaliteit en betrokken belangen (natuur, landbouw, wonen, archeologie etc.) betrokken en een integrale afweging gemaakt aan de hand van de toepasselijke kaders. Hieruit volgt dat het steeds complexer wordt om nieuwe bronnen te ontwikkelen. Artikel 2 van de Drinkwaterwet bepaalt dat bestuursorganen, waaronder provincies, zorg dragen voor het in stand houden en beschermen van voldoende en betrouwbare drinkwaterbronnen, zowel voor de huidige bevolking als voor toekomstige generaties. Bij de uitoefening van provinciale bevoegdheden geldt dat de duurzame drinkwatervoorziening als dwingende reden van groot openbaar belang moet worden beschouwd. Dit betekent dat het drinkwaterbelang voor huishoudens zwaar moet meewegen in besluitvorming en, indien noodzakelijk, kan prevaleren boven andere maatschappelijke of economische belangen.

Rol
Rechtmatige provincie

Nadere uitwerking
- Aan een nog af te bakenen deel van de Vliet wordt de functie drinkwaterwinning toegekend, zodat drinkwaterbedrijf Dunea het Leidschendamse deel van de Vliet kan benutten voor drinkwaterproductie (10Mm3/jaar), onder de daarvoor geldende voorwaarden. Dit is in Zuid-Holland de eerste locatie voor drinkwaterwinning uit het regionale oppervlaktewatersysteem.
- Drinkwaterbedrijf Oasen zoekt een locatie voor een nieuwe oevergrondwaterwinning (8Mm3/jaar) in de door de provincie aangewezen grondwaterbeschermingsgebieden in de Krimpenerwaard en Alblasserwaard. Als een locatie definitief is gekozen moet de begrenzing van het waterwingebied, de grondwaterbeschermingszone en de boringsvrije zone worden aangewezen in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en moet de functie drinkwaterwinning aan de waterwinlocatie worden toegekend in het regionaal waterprogramma.
- De drinkwaterbedrijven onderzoeken in samenwerking met o.a. de provincie of brak grondwater als bron voor drinkwater benut kan worden. Bij productie van drinkwater uit brak grondwater komen concentraatstromen vrij. Lozingen van concentraatstromen in het grondwater hebben negatieve effecten op de grondwaterkwaliteit.
- In samenwerking met drinkwaterbedrijven zijn ‘Actieplannen beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030’ opgesteld. De provincie geeft uitvoering aan de acties om zo de beschikbaarheid van voldoende drinkwater veilig te stellen. De vraag naar drinkwater neemt toe door bevolkings- en economische groei. De focus van de maatregelen in de regionale actieplannen ligt op de uitbreiding van bestaande bronnen en ontwikkeling van nieuwe bronnen voor drinkwater in de periode tot 2030.
- In 2026 is een Beleidsverkenning Drinkwater 2050 Zuid-Holland uitgevoerd en zijn beleidsopties van de provincie in beeld gebracht voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening. De verkenning geeft vier oplossingsrichtingen: het vergroten van de wincapaciteit, het beschermen van drinkwaterbronnen, het verminderen van de drinkwatervraag en het vervangen van drinkwater door ander water. De 43 beleidsopties die binnen deze oplossingsrichtingen zijn geïnventariseerd worden in de periode 2028-2034 integraal afgewogen en - indien van toepassing - verankerd in het Omgevingsbeleid.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland.

Het aanwijzen van een deel van de Vliet voor de functie drinkwaterwinning voor Dunea is gebiedsspecifiek. Dat geldt ook voor het aanwijzen van waterwingebied, grondwaterbeschermingszone en boringsvrije zone in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening bij de nieuwe winning van Oasen in de Alblasserwaard en Krimpenerwaard.

5.3.2.8 Waterbeschikbaarheid en verzilting

Wat gaat de provincie doen?

De provincie werkt via verschillende sporen aan weerbaarheid tegen toenemend tekort aan zoet water en toenemende verzilting.
De provincie zet in op kennisdeling en het stellen kaders voor watergebruik via beleid, regelgeving en vergunningverlening met als doel de provincie weerbaarder te maken tegen toenemend zoetwatertekort en verzilting. Zij zoekt hierover de dialoog met de sectoren en werkt binnen het Deltaprogramma Zoetwater samen met andere regionale partijen en het Rijk.

Daarnaast verkent de provincie hoe afnemende zoetwaterbeschikbaarheid en toenemende verzilting sterker kunnen worden meegewogen in ruimtelijke keuzes en in vergunningverlening. Voorschriften over onder andere doelmatig watergebruik en de monitoring daarvan zijn onderdeel van de verkenning.

Rol

Presterende provincie

Nadere uitwerking

Om gebieden, functies en gebruikers in Zuid-Holland beter weerbaar te maken tegen toenemend tekort aan zoet water en toenemende verzilting, zijn een robuuster watersysteem en een andere omgang met water nodig. Weerbaar tegen tekort aan zoet water betekent:

- Voor de functies waterveiligheid en beschermde natuur wordt minimaal voldaan aan wettelijke vereisten;
- Voor de functies drinkwater en energie komt de leveringszekerheid niet in gevaar;
- Overige maatschappelijke functies die gebruik maken van het watersysteem kunnen omgaan met veranderende omstandigheden.

Dat vraagt inzet van zowel overheden als gebruikers. De provincie draagt hieraan op de volgende manieren bij.

Ten eerste deelt de provincie, in samenwerking met de waterbeheerders, kennis en informatie over deze onderwerpen aan zoetwatergebruikers zodat zij kunnen anticiperen op een tekort aan zoet water en toenemende verzilting. Hierbij gaat het niet alleen over het aanbod van zoet water (waarvoor de kennis van de waterbeheerders wordt benut) maar ook over de mogelijkheden om de vraag te beperken of om minder gevoelig te zijn voor verzilting. Kennisdeling vindt plaats in gebiedsuitwerkingen voor het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) en de Ruimtelijke Puzzel Fysieke Leefomgeving, in samenwerkingsvormen zoals Groene Cirkels, en in gesprekken met sectoren waaronder landbouw, industrie, drinkwater, en natuur. De provincie benut niet alleen bestaande kennis, maar draagt ook bij aan kennisontwikkeling, onder andere via een bijdrage aan een meerjarig nationaal onderzoeksprogramma ‘omgaan met zout'. Het zal namelijk niet altijd mogelijk zijn om verzilting te bestrijden of te voorkomen en daarom is het relevant om voorbereid te zijn op zoutere omstandigheden.

De provincie benut alle kennis en inzichten om zoetwaterbeschikbaarheid en verzilting sterker mee te wegen in de ruimtelijke inrichting. Daarmee wordt ook bijgedragen aan de doelen van beleidskeuzes ‘toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling’ en ‘ontwikkelingen houden rekening met water en bodem.’ Dit gebeurt onder andere in gebiedsuitwerkingen in het kader van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) en de Ruimtelijke Puzzel voor de Fysieke Leefomgeving (RPFL). Bescherming van mogelijke bronnen voor drinkwaterproductie heeft hierbij prioriteit. Daarnaast is het een belangrijk doel om knelpunten te voorkomen en te zorgen dat de juiste ontwikkeling op de juiste plek plaatsvindt.

Bij maatregelen om CO_2-emissie in het veenweidegebied te beperken wordt de watervraag en de impact op waterbeschikbaarheid in andere gebieden nadrukkelijk meegewogen. Incidenteel accepteren van uitzakkende waterpeilen in het veenweidegebied kan de piekwatervraag beperken. In artikel 7.5a van Zuid-Hollandse Omgevingsverordening is opgenomen dat het waterschapsbestuur, binnen in ieder geval de veenweiden en

bij het nemen van een peilbesluit, rekening dient te houden met de hierin opgenomen maatschappelijke functies en belangen die afhankelijk zijn van het watersysteem. In het regionaal waterprogramma worden maatschappelijke functies toegekend aan wateren. In navolging van de herziening van het Omgevingsbeleid 2025 wordt de maatschappelijke functie 'tegengaan bodemdaling' en 'remmen CO_2-emissie uit veen' toegekend aan watersystemen in veenweidegebieden en de maatschappelijke functie 'behoud of versterking van hydrologische condities' aan weidevogelgebieden en invloedgebieden in en rond natuurgebieden.
Daarnaast stelt de provincie, binnen haar bevoegdheden, kaders en randvoorwaarden waarbinnen watervragers zich kunnen aanpassen. Een voorbeeld daarvan is het beleid voor grondwateronttrekking, infiltratie en brijnlozing en het (operationeel) grondwaterbeleid, zoals opgenomen in de bijlagen B en C. Aanvullend verkent de provincie in de komende planperiode hoe uitwerking is te geven aan de eisen voor zuinig watergebruik en hergebruik zoals geformuleerd in de herziene Europese Richtlijn Industriële Emissies. Hierbij valt te denken aan voorwaarden in vergunningen, waarmee watervraag wordt beperkt, hergebruik en zuivering van water wordt gestimuleerd en bedrijven beter voorbereid zijn op tekorten aan zoet water. De verkenning vindt plaats in afstemming met onder andere het Rijk, andere provincies, omgevingsdiensten en de industrie.

Zoals aangegeven vraagt weerbaarheid tegen een tekort aan zoet water inzet van veel partijen. Daarom werkt de provincie binnen de verschillende deelregio's van het Deltaprogramma Zoetwater samen met andere regionale partijen. Onderdelen van die samenwerking zijn gezamenlijke inzet op de nationale waterverdeling, gezamenlijke kennisontwikkeling en een gezamenlijk maatregelpakket. De provincie draagt bij aan realisatie van maatregelen door andere overheden. Dat gebeurt door als coördinator van de zoetwaterregio West-Nederland cofinanciering uit het Deltafonds te faciliteren. En dat gebeurt door mee te betalen aan een maatregel om zoutindringing via de Parksluizen te beperken. Maatregelen in het watersysteem kunnen knelpunten verminderen, maar niet helemaal oplossen. Daarom begint de inzet van de provincie met het delen van kennis, zodat gebruikers kunnen anticiperen op toenemend tekort aan zoet water en toenemende verzilting.

Werkingsgebied
De maatregel geldt voor de hele provincie Zuid-Holland. De concrete toepassing verschilt per gebied en is onder meer afhankelijk van zoetwaterbeschikbaarheid en watergebruik.

5.3.2.9 Verduurzamen van gietwatervoorziening in de glastuinbouw

Wat gaat de provincie doen?
De gietwatervoorziening van de glastuinbouw moet voldoen aan de kaders van de Kaderrichtlijn water, de Grondwaterrichtlijn en de Richtlijn inzake milieukwaliteits-normen en inzake de voorkoming en beheersing van oppervlaktewaterverontreiniging. Deze richtlijnen zijn nationaal geïmplementeerd in het Besluit kwaliteit leefomgeving. De provincie zorgt vanuit haar taken en bevoegdheden voor actuele provinciale kaderstelling voor benutting van het bodem- en grondwatersysteem voor het gebruik van gietwater (bijlage B en C).
In combinatie met de verandering van het klimaat betekenen de aangescherpte kaders een opgave voor de sector glastuinbouw om de gietwatervoorziening verder te verduurzamen. Samen met medeoverheden en de sector ontwikkelt en stimuleert de provincie de toepassing van alternatieven voor de huidige wijze van gietwatervoorziening.

De volgende alternatieven worden in de periode 2028-2033 verder uitgewerkt:
- Collectieve opslag van regenwater in de ondergrond via het principe van een
- "waterbank" (praktijkpilot de Hooghe Beer in het Westland).
- Ontwikkeling van een businesscase voor benutting van (gezuiverd) effluent voor de gietwatervoorziening of als aanvulling van het regionaal watersysteem. Hiermee wordt invulling gegeven aan de verplichting van de herziene EU-richtlijn stedelijk afvalwater om, waar passend, hergebruik te bevorderen en de ambitie uit het nationaal waterprogramma om effluent steeds beter te zuiveren en daarmee geschikt te maken voor hergebruik.

Rol
Rechtmatige provincie (bevoegd gezag hergebruik effluent voor agrarische toepassingen)

Nadere uitwerking
Goed gietwater is van groot belang voor de glastuinbouw, als productiemiddel en om te kunnen voldoen aan de steeds strengere eisen voor emissie van stikstof, waarbij in de substraatteelt recirculatie van gietwater noodzakelijk is om aan deze eisen te kunnen voldoen.

Primaire bron van gietwater is hemelwater wat tuinders opvangen in bassins. Door toenemende periodes van droogte is hemelwater niet altijd in voldoende mate beschikbaar. Tuinders vallen dan terug op het gebruik van (brak) grondwater (substraatteelt) en/of oppervlaktewater (grondteelten). Het gebruik van (brak) grondwater leidt lokaal tot nadelige effecten zoals bodemdaling, zettingen en verzilting. Oppervlaktewater is niet altijd beschikbaar, zoals bleek bij het onttrekkingsverbod in de zomer van 2026.

Bovenstaande betekent dat tuinders op zoek moeten naar duurzame alternatieven. Om bedrijven hierin te faciliteren werkt de provincie samen met Glastuinbouw Nederland, het Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeente Westland aangezien de problematiek in deze gemeente het grootst is. De afgelopen jaren zijn verschillende studies uitgevoerd op basis waarvan is geconcludeerd dat de volgende alternatieven kansrijk zijn om nader uit te werken:

- Vergroting bovengrondse opvang, dit is primair een verantwoordelijkheid van de tuinders met de gemeente als bevoegd gezag.
- Ondergrondse opslag van zoet regenwater in brak grondwater: in de periode 2028-2034 zullen de ervaringen van de praktijkpilot de Hooghe Beer, waarbij op collectieve wijze zoet water voor meerdere bedrijven wordt opgeslagen, worden benut voor nadere beleidsvorming.
- Hergebruik van (gezuiverd) effluent: hergebruik past in de lange termijndoelen van het Nationaal Waterprogramma om effluent in 2050 hoogwaardig in te zetten in plaats van zoals in Zuid-Holland veelal nog het geval is af te voeren richting de Noordzee.
- In de periode 2028-2034 zal samen met het hoogheemraadschap Delfland, de gemeente, Glastuinbouw Nederland en betrokken ondernemers een concrete businesscase worden uitgewerkt. Hierdoor zal duidelijk worden onder welke condities, waterkwaliteit, volksgezondheid, economisch, bestuurlijk en organisatorisch hergebruik een reële optie is.

Ondersteunend aan bovenstaande is het scheppen van:

- Heldere kaders over de randvoorwaarden waaronder alternatieven kunnen worden gerealiseerd. Het gaat dan om het provinciaal handelingskader verantwoord infiltreren en een operationele uitwerking van de minimumeisen voor hergebruik van stedelijk afvalwater (EU-verordening 2020/741), waarbij de provincie de rol van bevoegd gezag heeft. Provincies zijn in overleg met het Rijk over de juridische verankering van deze operationalisering. Voorwaardenscheppend voor hergebruik is een goede kwaliteit van het te gebruiken afvalwater (zie verder de VTH indirecte lozingen uitwerking in maatregel Realiseren goede oppervlaktewaterkwaliteit).
- Ondersteuning van gerichte technologieontwikkeling om knelpunten weg te nemen. Zo neemt de provincie deel aan een Topsectorenproject voor de ontwikkeling van betere zuiveringstechnologie voor verwijdering en vernietiging van PFAS uit verschillende waterstromen, o.a. ten behoeve van hergebruik van afvalwater (PFASEOUT-project).

Werkingsgebied
Zuid-Hollandse Greenports, met name in het gebied van de gemeente Westland.

6 Overige beleidsuitwerkingen

6.1 Gebiedsgerichte coördinatie en samenwerking

De provincie is verantwoordelijk voor de gebiedsgerichte coördinatie van de uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen. De provincie vult deze coördinatie in volgens de sturingsfilosofie die in hoofdstuk 2 van de omgevingsvisie is beschreven.

De provincie geeft op de volgende manieren concrete invulling aan de gebiedsgerichte coördinatie van watertaken:

- **Inhoudelijke verbinding met gebiedspecifieke ruimtelijke ontwikkelingen**
  De provincie zorgt voor inhoudelijke en oplossingsgerichte inbreng van wateropgaven in diverse integrale gebiedsprocessen, zoals het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) en NOVEX-samenwerkingen en de Ruimtelijke Puzzel voor de Fysieke Leefomgeving (RPFL). Verbinding van de wateropgaven met de ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied staat daarbij centraal. Per gebied worden de gebiedspecifieke wateropgaven in beeld gebracht. Daarbij gaat het om het concretiseren van de in het gebied te behalen waterdoelen, en daarvoor benodigde watermaatregelen in het gebied, maar ook om de gebiedspecifieke watergerelateerde ruimtelijk en/of economische opgaven die ontstaan ten gevolge van onvermijdbaar veranderende watercondities. Urgente watergerelateerde ruimtelijke opgaven in Zuid-Holland betreffen o.a.:
  - Steeds minder zoetwater beschikbaar t.b.v. **nieuwe watervragers:** industrie, energie, woningen/drinkwater, land- en tuinbouw en natuur.
  - Volhoudbaarheid zilt-gevoelige sectoren in **verziltende gebieden** (bollen- en sierteelt, akkerbouw in de delta).
  - Handelingsperspectief voor landgebruik/landbouw in **vernattende gebieden** (veenweiden).
  - **Bewoonbaarheid** oude verzakkende wijken met funderings-, hitte en wateroverlastproblematiek.
  - Niet halen van de **KRW-doelen** (waterkwaliteit) zal mogelijk het verlenen van vergunningen voor economische activiteiten bemoeilijken.

- **Op bestuurlijk niveau werkt de provincie samen met de 7 waterschappen die grondgebied hebben in Zuid-Holland.**
  Minimaal twee keer per jaar vindt een Strategisch Samenwerkingsoverleg plaats waarin de samenhang tussen wateropgaven en ruimtelijke ontwikkeling centraal staat. Vanuit de provincie zijn daarbij minimaal de portefeuillehouder Water & Klimaatadaptatie en de portefeuillehouder Ruimte aanwezig. De waterschappen nemen daarnaast ook bestuurlijk deel aan de regionale tafels voor de Ruimtelijke Puzzel en het ZH-PLG in hun eigen gebied.

- **Door gemeenten actief te ondersteunen bij de hun taken om bij te dragen aan doelbereik KRW**
  De provincie stimuleert en ondersteunt gemeenten bij het invullen van hun gemeentelijke water- en waterketentaken, zodat zij bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen en aan de uitvoering van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater. In paragraaf 5.3.2.1 Realiseren goede oppervlaktewaterkwaliteit is uitgewerkt hoe de provincie hieraan invulling geeft, in het bijzonder de paragraafdelen die ingaan op de invulling van de gemeentelijke watertaken met betrekking tot KRW en VTH invulling in relatie tot indirecte lozingen.

- **De provincie is partner in de tien Zuid-Hollandse werkregio's van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.**
  Gemeenten, waterschappen en provincie werken daar samen aan (ruimtelijke) klimaat-adaptieve doelen, met ook expliciet aandacht voor stedelijk waterbeheer. Aanvullend daarop en waar dat passend is, stellen wij kaders, bijvoorbeeld op basis van de klimaatonderlegger. De keuze voor (ook) deze rol is gebaseerd op onze ervaring met meerlaagse veiligheid, waarbij partners aangeven behoefte te hebben aan deze rol van de provincie.

Andere functionele samenwerkingen:

- Via diverse themagerichte overleggen, zoals Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West ten behoeve van afstemming over de KRW en het ambtelijk overleg wateroverlast Zuid-Holland met de 7 inliggende waterschappen.

- Via het nationaal Deltaprogramma
  De provincie Zuid-Holland werkt onder de vlag van het nationaal Deltaprogramma samen met andere overheden als het Rijk, gemeenten en waterschappen aan waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en ruimtelijke adaptatie.
  De provincie is zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken bij de Deltadeelprogramma's op het grondgebied van Zuid-Holland: Deltaprogramma's Rijnmond-Drechtsteden, Centraal Holland, Hollandse Kust, Rivieren-Rijn en Zuidwestelijke Delta. Ook is de provincie betrokken bij de Deltadeelprogramma's Ruimtelijke Adaptatie en Zoetwater.
  De opgaven van het deltaprogramma hebben steeds vaker een ruimtelijke context. De opgaven raken daarmee ook steeds vaker de taken en bevoegdheden van de provincie. De natuurlijke rol van de provincie als gebiedsregisseur op regionaal schaalniveau past uitstekend bij het zoeken naar een integrale oplossing voor deze opgaven. De provincie neemt deel aan het Deltaprogramma om de oplossingsrichting in ruimtelijke context te verbreden.
  Ook rolt de provincie haar ambities op thema's als meerlaagsveiligheid en waterveiligheid buitendijks uit onder de vlag van het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden in nauwe samenwerking met lokale overheden. Op het thema Ruimtelijke Adaptatie werkt de provincie samen met gemeenten en waterschappen aan o.a. het thema wateroverlast in de werkregio's van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Via de zoetwaterregio's West-Nederland, Zuidwestelijke Delta en Rivierengebied werkt de provincie aan opgaven op het thema zoetwaterbeschikbaarheid.

6.2 Maatschappelijke functies van watersystemen

De provincie heeft de bevoegdheid om in het regionaal waterprogramma maatschappelijke functies toe te kennen aan het regionale watersysteem. Met een maatschappelijke functie wordt een bepaalde rol, taak of dienstbaarheid van het watersysteem uitgedrukt, dat mede van invloed is op of bijzondere eisen stelt aan de omgeving van het watersysteem of aan activiteiten die daarbinnen kunnen plaatsvinden. Bij een maatschappelijke functie gaat het steeds om het gebruik dat de samenleving maakt van het watersysteem ter vervulling van maatschappelijke behoeften. Ook moet het gaan om een functie dat eigen is aan het watersysteem. Een maatschappelijke functie kan daarbij aan het gehele regionale water worden toegekend, maar ook aan een gedeelte daarvan.

Het belang hiervan hangt samen met het beheer van het watersysteem. Maatschappelijke functies passen binnen de taakuitoefening van het waterschap, die mede gericht is op het voorkomen en beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, het beschermen van de ecologische en chemische kwaliteit van watersystemen, en de vervulling van bij wet aan het watersysteem toegekende maatschappelijke functies.

Mede op basis van de maatschappelijke functies bepaalt de waterbeheerder welke functies bepalend zijn voor

de wijze waarop hij het watersysteembeheer uitvoert. Dit betekent bijvoorbeeld dat het bevoegd gezag voor een wateractiviteit de maatschappelijke functies van het watersysteem betrekt bij de beoordeling of een activiteit in (de omgeving van) het watersysteem kan worden toegestaan. Ook spelen maatschappelijke functies een belangrijke rol bij de vaststelling van peilbesluiten, waarin alle betrokken maatschappelijke functies en overige belangen zorgvuldig tegen elkaar worden afgewogen.

Op grond van artikel 4.4, eerste lid, van het Bkl wordt in het regionaal waterprogramma in ieder geval de maatschappelijke functie drinkwateronttrekking vastgelegd voor regionale wateren die worden gebruikt voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water.

Daarnaast worden aan de oppervlaktewateren binnen veenweidegebieden en belangrijke weidevogelgebied de maatschappelijke functies natuur, veenweidegebied en weidevogelgebied toegekend. Hiervoor wordt gekozen omdat deze functies afhankelijk zijn van goede hydrologische condities ter verbetering en instandhouding van de natuur en weidevogelpopulaties en het tegengaan van bodemdaling en broeikasgasemissies als gevolg van veenoxidatie in veenweidegebieden.

Aan de oppervlaktewateren die gebruikt worden als vaarweg wordt de maatschappelijke functie (recreatieve) scheepvaart toebedeeld.

Aan de oppervlaktewateren waarin op grond van artikel 3.2 van het Bkl zwemlocaties zijn aangewezen waar door een groot aantal personen wordt gezwommen, wordt de maatschappelijke functie zwemwater toegekend. Dit ter bevordering van de veiligheid en gezondheid op deze zwemlocaties.

7 Bijlagen

A. KRW-bijlage
B. Operationeel grondwaterbeleid
C. Provinciaal handelingskader beoordeling infiltratie
D. Beleidskader grondwaterkwaliteit

8 Kaarten

KRW Grondwaterlichamen
KRW Oppervlaktewaterlichamen
KRW Oppervlaktewaterlichamen per Waterschap
Werkingsgebieden RWP – Buitendijkse gebieden
Werkingsgebieden RWP – Greenports
Werkingsgebieden RWP – Grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden
Werkingsgebieden RWP – Risicogebieden verzilting

261000226